

Lagrådsremiss

EU-förordning om civilrättsliga skyddsåtgärder

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 27 november 2014

Anders Ygeman

Sonja Ahlgren
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Europaparlamentets och rådets förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor blir direkt tillämplig i EU:s medlemsstater från och med den 11 januari 2015. Genom EU-förordningen införs regler om att kontaktförbudsliknande skyddsåtgärder som har meddelats i en medlemsstat ska erkännas och få effekt även i en annan medlemsstat, om den skyddsbehövande beger sig till den staten. Erkännandet ska inte kräva något särskilt förfarande.

Regeringen föreslår i lagrådsremissen de kompletterande bestämmelser som behövs för att EU-förordningen ska kunna tillämpas i Sverige. Bestämmelser om behörig myndighet och behörig domstol föreslås. Inga svenska skyddsåtgärder bedöms falla inom EU-förordningens tillämpningsområde. Regeringen lämnar därför förslag till förfarande endast för återopande av utländska skyddsåtgärder i Sverige. Bestämmelserna införs i en särskild lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen.

Den nya lagen och en följdändring i offentlighets- och sekretesslagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2015.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor	4
2.2	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	5
3	Ärendet och dess beredning	6
4	EU-rättsakter och svenska regler om skyddsåtgärder	6
4.1	Ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder inom EU	6
4.2	Närmare om EU-förordningen	7
4.3	Svenska regler om skyddsåtgärder	9
5	Ömsesidigt erkännande av civilrättsliga skyddsåtgärder	10
5.1	Behovet av kompletterande bestämmelser till EU-förordningen	10
5.2	Tillämpningsområdet	13
5.3	Erkännande av en skyddsåtgärd	17
5.4	Verkan av ett erkännande	20
5.5	Domstolsprövning	24
5.5.1	Behörig domstol	24
5.5.2	Rättens prövning	26
5.6	Sekretess	27
6	Konsekvenser av förslagen	27
7	Ikraftträdande	28
8	Författningskommentar	29
8.1	Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor	29
8.2	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	31
Bilaga 1	EU:s förordning om civilrättsliga skyddsåtgärder	32
Bilaga 2	Formulär för intyg	40
Bilaga 3	Sammanfattning av promemorian EU-förordning om civilrättsliga skyddsåtgärder (Ds 2014:35)	50
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	51

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor.

2 § Åklagaren på den ort där skyddsåtgärden helt eller huvudsakligen ska gälla är behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013, i den ursprungliga lydelsen.

3 § Behörig domstol enligt artikel 11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013, i den ursprungliga lydelsen, är den tingsrätt där åklagaren ska föra talan i brottmål i allmänhet.

Behörig domstol enligt artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013, i den ursprungliga lydelsen, är Stockholms tingsrätt.

Vid rättens prövning tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden.

4 § Stockholms tingsrätt får för gemensam handläggning lämna över en ansökan enligt artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013, i den ursprungliga lydelsen, till en annan tingsrätt om det vid den andra tingsrätten finns ett ärende som har nära samband med det förstnämnda ärendet och ett överlämnande kan ske utan avsevärd olägenhet för någon part.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2015.

2.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 35 kap. 5 § och rubriken närmast före 35 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 kap.

Kontaktförbud

Kontaktförbud och andra skyddsåtgärder

Sekretess gäller i ärende enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

5 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften förekommer i ärende

1. enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud, eller

2. om en skyddsåtgärd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor, i den ursprungliga lydelsen.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2015.

¹ Senaste lydelse 2011:494.

3 Ärendet och dess beredning

Våren 2011 antog Europeiska kommissionen ett åtgärds paket för att stärka brottsoffers rättigheter inom EU. En del av åtgärds paketet bestod i ett förslag till förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor.

Den 12 juni 2013 antog Europaparlamentet och rådet förordning nr 606/2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor. Förordningen är publicerad i Europeiska unionens officiella tidning (EUT L 181, 29.6.2013, s. 4) och finns i svensk lydelse i *bilaga 1*. Förordningen trädde i kraft den 19 juli 2013 och ska tillämpas från och med den 11 januari 2015. Den 2 september 2014 antog EU-kommissionen genomförandeförordning nr 939/2014 om fastställande av de intyg som avses i artiklarna 5 och 14 i förordningen om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor. Formulären har publicerats i Europeiska unionens officiella tidning (EUT L 263, 3.9.2014, s. 10) och finns i svensk lydelse i *bilaga 2*.

Inom Justitiedepartementet har departementspromemorian EU-förordning om civilrättsliga skyddsåtgärder (Ds 2014:35) utarbetats. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 3*. Promemorian har remissbehandlats och ett remissmöte har hållits. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissvaren och anteckningar från remissmötet finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (Ju2014/6022/BIRS).

Förordningen om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor kompletteras av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern, vilket gäller för skyddsåtgärder beslutade i straffrättsliga frågor. Det straffrättsliga direktivets genomförande i svensk rätt bereds i annan ordning och har analyserats av en utredare som har redovisat sina slutsatser i promemorian Europeisk skyddsorder – Samarbete om skydd för hotade och förföljda personer inom EU (Ds 2014:3).

4 EU-rättsakter och svenska regler om skyddsåtgärder

4.1 Ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder inom EU

Direktivet om den europeiska skyddsordern antogs i december 2011 efter ett medlemsstatsinitiativ om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder. Direktivet syftade ursprungligen till att utgöra ett heltäckande instrument om samarbete kring medlemsstaternas samtliga kontaktförbudsliknande beslut, oavsett i vilket sorts förfarande åtgärden var beslutad. Under förhandlingarna kom direktivets tillämpningsområde i relation till den rättsliga grunden att ifrågasättas. Mot den bakgrunden presenterade kommissionen i maj 2011 ett förslag till förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i *civilrättsliga* frågor. I samband med detta

begränsades förslaget till direktiv till att gälla enbart skyddsåtgärder beslutade i *straffrättsliga* frågor. Direktivet och förordningen kompletterar därmed varandra och bildar tillsammans ett heltäckande system för ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder.

Till skillnad från direktivet är förordningen direkt tillämplig i varje medlemsstat och behöver inte genomföras i nationell rätt. Detta hindrar inte att det införs kompletterande bestämmelser av verkställande karaktär. Medlemsstaterna är skyldiga att se till att förordningen kan tillämpas i praktiken och att den får ett effektivt genomslag.

4.2 Närmare om EU-förordningen

Förordningen om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor är ett led i det fortgående arbetet inom EU med att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa där den fria rörligheten för personer säkerställs och möjligheten till rättslig prövning underlättas (beaktandesats 1). I syfte att gradvis upprätta ett sådant område ska unionen besluta om åtgärder rörande samarbete i civilrättsliga frågor med gränsöverskridande verkan. Det rättsliga samarbetet i civilrättsliga frågor som har gränsöverskridande följd ska bygga på principen om ömsesidigt erkännande av domar och andra avgöranden (artikel 81.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). För att unionsmedborgare ska kunna utöva rätten att fritt röra sig inom unionen bör det i ett gemensamt rättsligt område utan inre gränser finnas bestämmelser som innebär att det skydd som ges en person i en medlemsstat genom ett beslut om skyddsåtgärder upprätthålls i varje annan medlemsstat till vilken denna person reser eller flyttar. Bestämmelser om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder behövs för att säkerställa att skyddsåtgärder meddelade i en medlemsstat snabbt och enkelt erkänns i en annan medlemsstat (beaktandesats 3).

Förordningen syftar till att fastställa regler för en enkel och snabb mekanism för erkännande av skyddsåtgärder som har meddelats i en medlemsstat i civilrättsliga frågor (artikel 1). De åtgärder som omfattas av tillämpningsområdet är beslut som ålägger en person som är orsak till fara skyldigheter i avsikt att skydda en annan person när den senare personens fysiska eller psykiska integritet kan vara i fara (artikel 3.1). I förordningen definieras dessa beslut som skyddsåtgärder. De skyldigheter som avses utgörs av förbud mot att beträda viss plats, förbud att ta kontakt och förbud mot att komma den skyddade personen närmare än ett visst avstånd. Förordningen ska säkerställa att det skydd som ges en fysisk person i en medlemsstat bibehålls och fortsätter att gälla i varje annan medlemsstat till vilken denna person reser eller flyttar (beaktandesats 2).

Förordningens tillämpningsområde omfattar skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor utfärdade av en rättslig eller annan myndighet som getts behörighet i frågor som omfattas av förordningens tillämpningsområde. Förordningen är bara tillämplig på fall där erkännande av en skyddsåtgärd begärs i en annan medlemsstat än den som har meddelat den (artikel 2). Vidare är förordningen endast tillämplig på skyddsåtgärder i

civilrättsliga frågor. De skyddsåtgärder som har meddelats i straffrättsliga frågor omfattas i stället av direktivet om den europeiska skyddsordern.

Förordningen bygger på principen om ömsesidigt erkännande, och en skyddsåtgärd som har meddelats av en medlemsstat ska erkännas i övriga medlemsstater utan något särskilt förfarande och vara verkställbar utan krav på verkställbarhetsförklaring (artikel 4.1). Den skyddade person som vill åberopa en skyddsåtgärd i en annan medlemsstat än den i vilken skyddsåtgärden är utfärdad måste tillhandahålla den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten en kopia av beslutet om skyddsåtgärden och ett intyg som har utfärdats av den myndighet i ursprungsmedlemsstaten som har beslutat om skyddsåtgärden. Vid behov ska den skyddade personen även tillhandahålla en översättning av intyget, vilket den utfärdande myndigheten på begäran ska förse den skyddade personen med (artiklarna 4.2 och 5). Det närmare förfarandet vid verkställigheten regleras i den anmodade staten, men intygets rättsverkningar får inte gå utöver vad som följer av skyddsåtgärdens verkställbarhet och verkan av ett erkännande ska, oavsett om skyddsåtgärden har en längre varaktighet, begränsas till tolv månader från det att intyget utfärdades (artikel 4.3–4.5). Intyg får endast utfärdas om den som är orsak till fara har underrättats om skyddsåtgärden eller, om skyddsåtgärden har meddelats i dennes utövande, delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling eller i enlighet med ursprungsmedlemsstatens lagstiftning på annat sätt har informerats om att förfarandet inletts. Om skyddsåtgärden har meddelats i ett förfarande som inte föreskriver att den person som är orsak till fara ska underrättas på förhand, får ett intyg endast utfärdas om denne hade rätt att överklaga skyddsåtgärden (artikel 6).

Om det är nödvändigt för att en skyddsåtgärd ska kunna få effekt i den anmodade medlemsstaten, kan den behöriga myndigheten i denna stat justera sakuppgifterna i skyddsåtgärden. Detta förfarande ska regleras i den anmodade statens lagstiftning och den person som är orsak till fara ska underrättas om justeringen. En justering får överklagas av såväl den skyddade personen som den person som är orsak till fara (artikel 11). Däremot får en skyddsåtgärd aldrig omprövas i sak i den anmodade medlemsstaten (artikel 12). I vissa undantagssituationer får erkännande och verkställighet av en skyddsåtgärd vägras av en domstol i den anmodade medlemsstaten efter ansökan från den som är orsak till fara (artikel 13). Vidare kan erkännande eller verkställighet uppskjutas eller upphävas om någon liknande åtgärd vidtas med skyddsåtgärden i ursprungsmedlemsstaten (artikel 14). Ett intyg ska innehålla viss föreskriven information, däribland den utfärdande myndighetens kontaktuppgifter, uppgifter om den skyddade personen och personen som är orsak till fara samt alla nödvändiga uppgifter för verkställigheten (artikel 7). Den person som är orsak till fara ska underrättas om intyget och dess rättsverkningar i enlighet med ursprungsmedlemsstatens lagstiftning om personen bor där, eller, om denna person bor i ett annat land, genom rekommenderat brev med mottagningsbevis eller motsvarande. Den skyddade personens vistelseort och andra liknande uppgifter ska inte röjas, såvida inte röjandet är nödvändigt för verkställigheten av skyddsåtgärden (artikel 8).

Både den skyddade personen och personen som är orsak till fara kan begära att skyddsåtgärden rättas eller återkallas av den utfärdande myndigheten. Detta kan även ske på den utfärdande myndighetens egna initiativ (artikel 9). Den utfärdande myndigheten ska även bistå den skyddade personen med information om bl.a. behöriga myndigheter i den anmodade medlemsstaten (artikel 10).

I genomförandeförordningen om fastställande av de intyg som avses i artiklarna 5 och 14 i förordningen om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor finns de standardformulär som ska tillämpas för att utfärda ett intyg om en meddelad skyddsåtgärd respektive för att skjuta upp eller upphäva erkännande eller verkställighet.

4.3 Svenska regler om skyddsåtgärder

De svenska reglerna om skyddsåtgärder av aktuellt slag finns framför allt i lagen (1988:688) om kontaktförbud. Förbud för en person att besöka eller på annat sätt ta kontakt med eller följa efter en annan person (kontaktförbud) får meddelas om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot, förfölja eller på annat sätt allvarligt trakassera den som förbudet avser att skydda. Ett kontaktförbud får också avse förbud att uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med en annan person (kontaktförbud avseende gemensam bostad) om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot en sammanboendes liv, hälsa, frihet eller frid.

Om det kan antas att ett kontaktförbud inte är tillräckligt, får förbudet utvidgas till att avse förbud att uppehålla sig i närheten av en annans bostad eller arbetsplats eller annat ställe där den personen brukar vistas (utvidgat kontaktförbud). Den som har överträtt ett utvidgat kontaktförbud får meddelas förbud att uppehålla sig inom ett större område (särskilt utvidgat kontaktförbud). Ett särskilt utvidgat kontaktförbud ska som regel förenas med villkor om elektronisk övervakning. Den mot vilken förbudet gäller är skyldig att medverka till den elektroniska övervakningen.

Ett kontaktförbud ska meddelas för viss tid och får meddelas för högst ett år och förlängas med högst ett år i taget. Kontaktförbud avseende gemensam bostad får meddelas för högst två månader och ett särskilt utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning får meddelas för högst sex månader. Frågor om kontaktförbud tas upp på begäran av den som förbudet avses skydda eller när det annars finns anledning till det och ska handläggas skyndsamt. Frågan prövas av allmän åklagare på den ort där förbudet helt eller huvudsakligen ska gälla eller där den mot vilken förbudet avses gälla har sin hemvist eller mera varaktigt uppehåller sig. Är denna person misstänkt för brott som har betydelse för frågan om kontaktförbud, får frågan även prövas av den åklagare som är behörig att väcka åtal för brottet. Åklagaren får anlita biträde av polismyndighet för utredningen. Om ärendet gäller kontaktförbud avseende gemensam bostad eller särskilt utvidgat kontaktförbud, ska ett offentligt biträde förordnas för den som förbudet avses gälla. Åklagarens beslut ska

på begäran av den som har ålagts kontaktförbud eller den som förbudet avses skydda överlämnas till tingsrätten för prövning. Omfattar ärendet beslut om kontaktförbud avseende gemensam bostad, ska överlämnandet ske utan dröjsmål. Vid avgörande av saken ska rätten bestå av en lagfaren domare och tre nämndemän, precis som i brottmål. Är den mot vilken förbudet avses gälla misstänkt för brott som har betydelse för prövning av frågan om kontaktförbudet, får beslutet prövas i mål om åtal för brottet.

Den som bryter mot ett kontaktförbud döms för överträdelse av kontaktförbud till böter eller fängelse i högst ett år. I ringa fall ska inte dömas till ansvar. Den som har meddelats ett särskilt utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning och som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet hindrar att den elektroniska övervakningen kommer till stånd eller kan fortgå döms för hindrande av elektronisk övervakning till påföljd enligt samma straffskala.

En annan typ av skyddsåtgärder regleras i äktenskapsbalken. I ett mål om äktenskapskillnad kan rätten på yrkande av någon av makarna förbjuda makarna att besöka varandra till dess att skillnadsfrågan har avgjorts genom en dom som har vunnit laga kraft (14 kap. 7 §). I och med att en dom på äktenskapskillnad vinner laga kraft upphör besöksförbudet och någon möjlighet att förlänga förbudet efter den tidpunkten finns inte. Däremot ges rätten möjlighet att, om handläggningen av ett mål om äktenskapskillnad har avslutats utan att det har beslutats vem av makarna som ska ha rätt att bo kvar i deras gemensamma bostad till dess att bodelning har skett, på ansökan av en av makarna förordna om kvarsittanderätt för en av dem (18 kap. 2 §). Rätten får också för samma tid förbjuda makarna att besöka varandra. Ett sådant förordnande om besöksförbud förutsätter att domstolen samtidigt beslutar om kvarsittanderätt. Rätten har även möjlighet att meddela interimistiska beslut i dessa frågor. Äktenskapsbalkens bestämmelser om besöksförbud är tillämpliga även vid upplösningen av registrerade partnerskap (2 kap. 3 § lagen [1994:1117] om registrerade partnerskap och 2 § lagen [2009:260] om upphävande av den lagen). Motsvarande bestämmelse om besöksförbud i samband med kvarsittanderätt finns även för sambor (28 § sambolagen [2003:376]). I mål om rätt att överta bostad får domstolen besluta om kvarsittanderätt och besöksförbud på motsvarande sätt som i 28 § (31 §). Överträds ett familjerättsligt besöksförbud, tillämpas straffbestämmelsen i lagen om kontaktförbud.

5 Ömsesidigt erkännande av civilrättsliga skyddsåtgärder

5.1 Behovet av kompletterande bestämmelser till EU-förordningen

Regeringens förslag: En ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om civilrättsliga skyddsåtgärder införs.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Det behövs kompletterande bestämmelser

Förordningen och direktivet om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga respektive straffrättsliga frågor innebär att ett nytt område för internationellt rättsligt samarbete införs mellan EU:s medlemsstater. Sverige deltar inte heller i något annat internationellt samarbete kring skyddsåtgärder. I svensk rätt saknas därför bestämmelser som möjliggör att ett svenskt kontaktförbud får effekt i en annan stat. Det finns inte heller några bestämmelser som möjliggör att ett utländskt beslut om skyddsåtgärder får effekt i Sverige.

Förordningen är direkt tillämplig i nationell rätt, vilket innebär att den varken ska eller får inkorporeras i eller transformeras till nationell rätt. Det kan dock behövas kompletterande bestämmelser på nationell nivå för att förordningen ska kunna tillämpas i den nationella rättsordningen. Förordningen innehåller bl.a. bestämmelser som kräver att medlemsstaterna utser behörig domstol samt en uppmaning om att nationellt reglera förfarandet för justering av en skyddsåtgärd (artiklarna 11.2 och 18.1 a). Det behövs alltså nationella föreskrifter av såväl administrativ som processuell natur.

Bestämmelserna bör inte tas in i lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden

De föreskrifter som ska komplettera förordningen måste vara förenliga med förordningens lydelse. De måste även vara förenliga med förordningens syfte, vilket är att utgöra en enkel och snabb mekanism för erkännande av skyddsåtgärder som har meddelats i en medlemsstat i civilrättsliga frågor (artikel 1). Föreskrifterna måste dessutom stämma överens med den allmänna systematiken i bestämmelserna på det aktuella rättsområdet och med allmänna grundläggande gemenskapsrättsliga principer (jämför de förenade målen C-231/00, C-303/00 och C-451/00 *Cooperativa Lattepiù* arl m.fl. mot *Azienda di Stato per gli interventi nel mercato agricolo* (AIMA) m.fl. REG 2004, s. I-2906).

Lagen (2014:912) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden träder i kraft den 10 januari 2015. Lagen ersätter en äldre lag på samma område och innehåller kompletterande bestämmelser till flera unionsrättsakter och andra internationella instrument på privaträttens område. I samband med den äldre lagens införande framhölls att det var önskvärt att de bestämmelser som kompletterar internationella instrument om domstols behörighet eller om erkännande och verkställighet av privaträttsliga avgöranden så långt som möjligt samlas i en lag då enhetliga regler om handläggningen ökar överskådligheten och underlättar för tillämparna (prop. 2005/06:48 s. 30). Även den nya lagen syftar till att samla sådana bestämmelser i en gemensam lag, eftersom regleringen på

det sättet blir lättare att överblicka för rättstillämparna. Lagen har getts en sådan utformning att det ska vara möjligt att i framtiden låta den omfatta även andra internationella instrument (prop. 2013/14:219 s. 64). Det finns därför anledning att överväga om även de bestämmelser som krävs till komplettering av förordningen om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor bör föras in i denna reglering. Det regelverket består huvudsakligen av bestämmelser om förfarandet för erkännande och verkställighet av utländska avgöranden. Några sådana bestämmelser blir inte aktuella med anledning av den nu aktuella förordningen. Förordningen innebär ett krav på att skyddsåtgärder som har meddelats i en medlemsstat erkänns i alla andra medlemsstater utan att några särskilda förfaranden behövs. De bestämmelser som krävs med anledning av förordningen kommer därför delvis vara av ett annat slag än de som finns i det samlade regelverket. Det finns därför skäl att avvika från den systematik som i normalfallet bör gälla och alltså inte infoga de nya bestämmelserna i lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden.

Bestämmelserna bör inte heller tas in i det befintliga regelverket om kontakt- och besöksförbud

Med hänsyn till förordningens nära samband med frågor om kontaktförbud finns anledning att överväga om de nya bestämmelserna i stället kan föras in i det befintliga regelverket om kontakt- och besöksförbud. Regleringen om kontakt- och besöksförbud rör förutsättningar för och tillämpning av svenska beslut om kontakt- respektive besöksförbud. Förordningen innebär inte någon förändring av den regleringen och skapar inte heller någon ny typ av skyddsåtgärd som kräver andra förutsättningar för beslut. Förordningen reglerar endast ömsesidigt erkännande av redan meddelade nationella beslut om skyddsåtgärder i syfte att skapa en enkel och snabb mekanism för att ett beslut meddelat i en medlemsstat ska få effekt i övriga medlemsstater. De bestämmelser som krävs till komplettering av förordningen är alltså av en helt annan karaktär än kontakt- och besöksförbudsregleringen. Mot bakgrund därav är det inte lämpligt att i den regleringen föra in de nya bestämmelserna om ömsesidigt erkännande av beslut om skyddsåtgärder.

Det är inte lämpligt med en gemensam reglering för de kompletterande bestämmelserna avseende förordningen och de bestämmelser som genomför direktivet om den europeiska skyddsordern

Direktivet om den europeiska skyddsordern reglerar, liksom förordningen, ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder. Direktivet har utformats utifrån straffrättsliga förhållanden och till skillnad från förordningen bygger direktivet på att myndigheterna i de olika medlemsstaterna samverkar med varandra. I den utfärdande staten utfärdar den behöriga myndigheten en skyddsorder som översänds till den andra statens behöriga myndighet, som har att meddela beslut om verkställighet av skyddsordern om inte någon av de grunder som finns för att vägra verkställighet åberopas. Med hänsyn till de betydande skillnaderna mellan instrumenten när det gäller förfarandet, och med hänsyn till att

direktivet till skillnad från förordningen måste genomföras i svensk rätt för att bli tillämpligt, framstår det inte heller som lämpligt med en gemensam reglering för de kompletterande bestämmelserna avseende förordningen och de bestämmelser som krävs till genomförande av direktivet.

Bestämmelserna bör tas in i en ny lag

Sammanfattningsvis konstaterar regeringen att de bestämmelser som behövs till komplettering av förordningen svårigen kan inordnas i något befintligt regelverk. Bestämmelserna bör i stället införas i en ny särskild lag. Lagen bör benämnas lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor.

5.2 Tillämpningsområdet

Regeringens bedömning: Inga svenska skyddsåtgärder omfattas av EU-förordningens tillämpningsområde.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En övervägande majoritet av remissinstanserna delar eller har inget att invända mot bedömningen. Ett par instanser ifrågasätter dock slutsatsen att inga svenska skyddsåtgärder omfattas av förordningens tillämpningsområde. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* efterlyser en djupare analys av unionsrättens förhållande till såväl kontaktförbud som familjerättsliga besöksförbud, och *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* ifrågasätter bedömningen att icke brottsrelaterade kontaktförbud faller utanför förordningens tillämpningsområde.

Skälen för regeringens bedömning

Allmänna utgångspunkter för bedömningen av om det finns svenska beslut som motsvarar de skyddsåtgärder som omfattas av förordningen

För att fastställa förordningens tillämpningsområde för svensk del är det av central betydelse att klargöra i vilken utsträckning det finns svenska beslut som motsvarar de skyddsåtgärder som omfattas av förordningen. De beslut som är av intresse vid en sådan bedömning är kontaktförbud meddelade enligt lagen om kontaktförbud och familjerättsliga besöksförbud enligt äktenskapsbalken och sambolagen.

Förordningen gäller skyddsåtgärder som har meddelats i civilrättsliga frågor där beslutet innebär att en person som är orsak till fara åläggs skyldigheter i avsikt att skydda en annan person när den senare personens fysiska eller psykiska integritet kan vara utsatt för fara. De skyldigheter som avses utgörs av förbud mot att beträda viss plats, förbud mot att ta kontakt och förbud mot att komma den skyddade personen närmare än ett visst avstånd (artikel 3.1). Förordningen innebär inte någon skyldighet för medlemsstaterna att ändra sina nationella system så att skyddsåtgärder kan meddelas i civilrättsliga frågor eller att införa sådana åtgärder i civilrättsliga frågor för tillämpningen av förordningen (beaktande-

sats 12). Begreppet civilrättsliga frågor ska ges en självständig tolkning i enlighet med unionsrättens principer och det är inte av avgörande betydelse om det är en civilrättslig, administrativ eller straffrättslig myndighet som har meddelat skyddsåtgärden (beaktandesats 10).

EU-domstolen har vid tolkningen av begreppet *civilrättsliga frågor* konstaterat att begreppet även kan omfatta åtgärder som enligt den nationella lagstiftningen faller under offentligrättslig reglering. Vidare har framhållits att begreppet ska tolkas mot bakgrund av dels den aktuella rättsaktens syften och systematik, dels de allmänna principer som framgår av de nationella rättssystemen som helhet betraktade (EU-domstolens domar av den 15 februari 2007 i mål C-292/05, Eirini Lechouritou m.fl. mot Dimosio tis Omospondiakis Dimokratias tis Germanias, REG 2007, s. I-01519, av den 27 november 2007 i mål C-435/06, C, REG 2007, s. I-10141, och av den 2 april 2009 i mål C-523/07, A, REG 2009, s. I-02805).

Kan svenska kontaktförbud i något fall anses som civilrättsliga i förordningens mening?

Förbud för en person att besöka eller på annat sätt ta kontakt med en annan person eller att följa efter denna person (kontaktförbud) får, enligt lagen om kontaktförbud, meddelas när det finns risk för att den mot vilken förbudet meddelas kommer att begå brott mot, förfölja eller på annat sätt allvarligt trakassera den som förbudet avses skydda (1 § lagen om kontaktförbud). Sådana kontaktförbud innefattar alltså en riskbedömning på samma sätt som i definitionen av en skyddsåtgärd enligt förordningen och motsvarar i allt väsentligt sådana skyldigheter som omfattas av förordningen. Någon motsvarighet till förbudet att komma den skyddade personen närmare än ett visst fastställt avstånd finns dock inte. Frågan är då om svenska kontaktförbud i något fall kan anses som civilrättsliga i förordningens mening.

Syftet med ett kontaktförbud är att skydda en person mot brott och andra oönskade beteenden som ligger nära det straffbara området. Förfarandet inleds hos åklagare och är i huvudsak indispositivt. I sin utredning kan åklagaren, som har att tillämpa objektivitets- och hänsynsprincipen (23 kap. 4 § första stycket rättegångsbalken), tillämpa vissa bestämmelser om förundersökning i rättegångsbalken och anlita biträde av polis. I övrigt tillämpas förvaltningsrättsliga regler på förfarandet hos åklagaren (13 § lagen om kontaktförbud). Åklagarens beslut får prövas av tingsrätt där samma regler som gäller i brottmål tillämpas i fråga om behörig domstol, rättens sammansättning och omröstning. Vid prövningen är, precis som i ett brottmål, legalitets- och proportionalitetsprinciperna vägledande. En fråga om kontaktförbud kan även under vissa förutsättningar prövas inom ramen för ett brottmål. Detta sammantaget leder till slutsatsen att kontaktförbud i svensk rätt närmast är att anse som offentligrättsliga beslut, som meddelas i ett närmast förvaltningsrättsligt förfarande med påtagligt straffrättsliga inslag.

För den som åläggs ett kontaktförbud innebär beslutet dessutom en straffsanktionerad inskränkning i dennes grundlagsskyddade fri- och rättigheter. Beslutet registreras i belastningsregistret och den som bryter mot ett kontaktförbud kan dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Även den som hindrar att elektronisk övervakning kommer till stånd kan dömas för hindrande av elektronisk övervakning enligt samma straffskala. Överträdelse av kontaktförbud kan ingå bland de brottsliga gärningar som tillsammans kan medföra ansvar för fridskränkingsbrott eller olaga förföljelse enligt 4 kap. 4 a och 4 b §§ brottsbalken. Sett ur ett svenskt perspektiv står det således klart att kontaktförbud inte är att anse som beslut som har meddelats på civilrättslig grund.

Som har redovisats under de allmänna utgångspunkterna ska frågan om kontaktförbud är att anse som civilrättsliga beslut enligt förordningen avgöras i enlighet med unionsrättens principer. Hur begreppet klassificeras i svensk rätt och vilken myndighet som har meddelat beslutet har inte en avgörande betydelse vid denna bedömning. Begreppet civilrättsliga frågor ska ses som ett självständigt begrepp som ska tolkas mot bakgrund av dels rättsaktens syften och systematik, dels de allmänna principer som framgår av de nationella rättssystemen som helhet betraktade.

Förordningen och det straffrättsliga direktivet kompletterar varandra och bildar tillsammans ett heltäckande system för överförande av skyddsåtgärder mellan unionens medlemsstater. Förordningen måste ses i denna kontext, där syfte och systematik definieras utifrån de två rättsakterna tillsammans. Begreppet civilrättsliga frågor ska alltså tolkas mot denna bakgrund, dvs. som en avgränsning mot direktivets begrepp straffrättsliga frågor. Bedömningen är också beroende av allmänna principer som kan härledas ur de nationella rättssystemen som helhet. Enligt svensk rätt bör, som anförts ovan, kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud betraktas som offentligrättsliga beslut med straffrättsliga inslag. Som *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* och *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* framhåller ska ett beslut inte anses falla utanför det unionsrättsliga begreppet civilrättsliga frågor enbart på grund av att det enligt nationell rätt omfattas av den offentliga rätten. Mot bakgrund av att avgränsningen mellan de båda rättsakterna beror på om beslutet är att anse som straffrättsligt eller civilrättsligt menar regeringen att beslutets karaktär enligt nationell rätt ändå får viss styrande effekt. Svenska kontaktförbud saknar tydliga civilrättsliga inslag och kan i den kontexten svårigen anses vara civilrättsliga beslut enligt unionsrätten. De svenska kontaktförbudens påtagligt straffrättsliga prägel måste få den konsekvensen att de snarare anses vara skyddsåtgärder meddelade i straffrättsliga frågor än skyddsåtgärder meddelade i civilrättsliga frågor.

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet uttrycker en farhåga om att kontaktförbud som inte är brottsrelaterade faller utanför såväl förordningens som direktivets tillämpningsområde. Med icke brottsrelaterade kontaktförbud avser fakultetsstyrelsen sådana förbud som har meddelats enbart utifrån en risk för att den mot vilken förbudet avses gälla allvarligt kommer att trakassera den som förbudet avses skydda, dvs. situationer där det bedöms saknas risk för att brott begås mot den som förbudet avses skydda. Regeringen delar fakultetsstyrelsens uppfattning att ett sådant resultat vore olyckligt. Den fråga som nu är föremål för bedömning är om kontaktförbuden är att klassificera som civilrättsliga skyddsåtgärder. Frågan om vilka svenska åtgärder som omfattas av direktivets tillämpningsområde får avgöras inom ramen för det lagstiftningsärendet. Som anförts ovan är ett kontaktförbud ett offentligrättsligt beslut meddelat i ett närmast förvaltningsrättsligt förfarande med påtag-

ligt straffrättsliga inslag. Detta gäller oavsett vilka skäl som har motiverat kontaktförbudet i det enskilda fallet. Mot bakgrund därav menar regeringen att svenska kontaktförbud faller utanför förordningens tillämpningsområde, oavsett vilka skäl som har motiverat kontaktförbudet i det enskilda fallet.

Kan svenska familjerättsliga besöksförbud anses som skyddsåtgärder i förordningens mening?

Familjerättsliga besöksförbud enligt äktenskapsbalken och sambolagen skiljer sig i flera avseenden från kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud. Till skillnad från ett kontaktförbud är familjerättsliga besöksförbud ömsesidiga; de omfattar båda makarna eller samborna. Vidare krävs det inte någon riskbedömning för att meddela ett familjerättsligt besöksförbud. Även om det inte finns någon ovillkorlig rätt att få ett beslut om besöksförbud, är det i normalfallet fullt tillräckligt att en make eller en sambo framställer ett yrkande om detta för att domstolen ska meddela ett sådant förbud (prop. 1986/87:1 s. 209 samt 2002/03:70 s. 61 och 63).

I samband med införandet av den dåvarande lagen om besöksförbud ansåg departementschefen att bestämmelserna om familjerättsliga besöksförbud fortfarande hade en funktion att fylla vid sidan av den nya lagen, främst eftersom de bakomliggande behoven var så olika. Även om de familjerättsliga besöksförbuden i viss utsträckning har en preventiv funktion, svarar dessa närmast mot ett praktiskt behov av integritetsbetonad natur under den ofta ganska uppslitande övergångsperiod som kan föregå eller följa på den slutliga upplösningen av ett äktenskap eller samboskap. Kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud syftar främst till att hindra att någon begår brott mot eller allvarligt trakasserar en annan person (prop. 1987/88:137 s. 13 och prop. 2002/03:70 s. 61 och 63).

Det råder ingen tvekan om att familjerättsliga besöksförbud är civilrättsliga i förordningens mening och att de motsvarar det förbud mot kontakt som utgör en av de skyldigheter som definierar en skyddsåtgärd enligt förordningen. De familjerättsliga besöksförbuden syftar visserligen till att undvika konfrontationer. Avsikten är dock att tillgodose generella integritetsbehov. Någon riskbedömning görs inte i det enskilda fallet och ett beslut om besöksförbud är, som framgått, ömsesidigt. Sådana beslut kan enligt regeringens mening inte sägas ålägga en person som är orsak till fara skyldigheter i avsikt att skydda en annan person. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* menar dock att det behövs viss flexibilitet vid bedömningen av dessa besöksförbud i en unionsrättslig kontext. Fakultetsnämnden menar att familjerättsliga besöksförbud även skulle kunna anses fylla en sådan skyddsfunktion som skyddsåtgärder enligt förordningen gör och att det skulle vara i den skyddsbehövande personens intresse. Regeringen anser dock, på de grunder som anförts ovan, att de familjerättsliga besöksförbuden trots allt saknar det uttryckliga skyddssyfte som förordningen föreskriver. De familjerättsliga besöksförbuden kan därför inte anses motsvara den typ av skyddsåtgärder som avses i förordningen och de faller därmed utanför förordningens tillämpningsområde. I svensk rätt tillgodoses situationer där ett uttalat

skyddsbehov föreligger främst genom regleringen om kontaktförbud i lagen om kontaktförbud. Frågan om överförande av svenska skyddsåtgärder till andra medlemsstater kan bli aktuell inom ramen för det straffrättsliga direktivet och behandlas i promemorian Europeisk skyddsorder – Samarbete om skydd för hotade och förföljda personer inom EU (Ds 2014:3), vilken för närvarande bereds inom Regeringskansliet.

Sammanfattning

Med hänsyn till att varken kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud eller familjerättsliga besöksförbud kan anses utgöra sådana skyddsåtgärder som förordningen omfattar finns det inte några svenska skyddsåtgärder som faller under förordningens tillämpningsområde. Det blir därför inte aktuellt att utforma en ordning för utfärdande av svenska intyg enligt förordningen. De kompletterande bestämmelser som måste införas begränsas därför till att omfatta det förhållandet när en skyddsåtgärd har utfärdats i en annan medlemsstat.

5.3 Erkännande av en skyddsåtgärd

Regeringens förslag: Åklagaren på den ort där skyddsåtgärden helt eller huvudsakligen ska gälla ska vara behörig myndighet enligt EU-förordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens, utom såtillvida att det i promemorian föreslås att regleringen tas in i förordning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Åklagarmyndigheten* avstyrker förslaget att åklagare utses till behörig myndighet. *Åklagarmyndigheten* och *Svea hovrätt* anför att det i vart fall bör överlåtas till *Åklagarmyndigheten* att ta ställning till vilka åklagare som ska vara behöriga enligt förordningen. *Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (Roks)* anför att frågan bör handläggas vid en åklagarmyndighet som inte går att koppla till den skyddade personen. *Datainspektionen* anför att det i den nya lagen bör anges att förordningen (2006:937) om behandling av personuppgifter inom åklagarväsendet ska tillämpas på personuppgiftsbehandling enligt EU:s förordning.

Skälen för regeringens förslag

Allmän åklagare bör vara behörig myndighet enligt förordningen

Mot bakgrund av den bedömning som görs i avsnitt 5.2, att det saknas svenska skyddsåtgärder som faller inom förordningens tillämpningsområde och att det därmed inte blir aktuellt att utfärda intyg avseende svenska skyddsåtgärder, saknas anledning att utpeka behörig myndighet för utfärdande av intyg. Det behöver dock utses en behörig myndighet inför vilken ett intyg kan åberopas och som är behörig att justera en skyddsåtgärd. Den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten ska enligt förordningen även vara behörig att hantera frågor om

uppskjutande eller upphävande av verkan av erkännandet av skyddsåtgärden (artikel 14.2).

Civilrättsliga frågor handläggs normalt i domstol enligt svensk rätt. Eftersom förordningen föreskriver att en skyddsåtgärd ska erkännas i övriga medlemsstater utan att något särskilt förfarande används, och att skyddsåtgärden ska vara verkställbar utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring, blir det inte fråga om någon egentlig prövning av om skyddsåtgärden ska erkännas. Erkännandet är i så motto automatiskt. Skyddsåtgärden kan visserligen behöva justeras för att få effekt i Sverige. En justering ska dock enbart avse sakuppgifter i beslutet om skyddsåtgärd, vilket typiskt sett avser den adress eller plats som den person som är orsak till fara inte får besöka. Justeringen innebär inte någon kvalificerad juridisk bedömning av omständigheterna i ärendet, vilket talar för att uppgiften inte nödvändigtvis behöver hanteras av en rättslig myndighet. Dessa omständigheter gör det mindre lämpligt att anvisa domstol som behörig myndighet för handläggning av dessa ärenden.

En skyddsåtgärd enligt förordningen är ett beslut som ålägger en person som är orsak till fara förbud att besöka, ta kontakt med eller komma en annan person närmare än ett visst fastställt avstånd. Beslutet syftar till att skydda den senare personen från personen som är orsak till fara när den skyddade personens fysiska eller psykiska integritet är i fara. Regeringens uppfattning är att dessa skyddsåtgärder är kontaktförbudsliknande beslut, vilket är en beslutstyp som normalt handläggs av åklagare i Sverige. *Åklagarmyndigheten* anser att det inte har framkommit tillräckliga skäl för att göra avsteg från den ordning som anvisas för tillämpningen av övriga civilrättsliga förordningar och invänder dels att det inte ligger inom myndighetens kompetensområde att handlägga frågor av civilrättslig karaktär, dels att skillnaderna är stora mellan svenska kontaktförbud och de skyddsåtgärder som omfattas av förordningen. Regeringen menar dock att skillnaderna mellan skyddsåtgärder enligt förordningen och kontaktförbud är små och består huvudsakligen i att svenska kontaktförbud svårigen kan anses vara civilrättsliga. Det finns mot denna bakgrund fog för förslaget i promemorian att utse åklagare till behörig myndighet.

En annan omständighet av betydelse i sammanhanget är att ett åberopande av en skyddsåtgärd kan aktualisera frågan om huruvida det finns behov av ett svenskt kontaktförbud. En fråga om kontaktförbud kan alltid tas upp av allmän åklagare när det finns anledning till det (7 § lagen om kontaktförbud). En sådan anledning skulle kunna vara att en utländsk skyddsåtgärd åberopas och att det skyddsbehov som föreligger i det konkreta ärendet föranleder behov av att meddela ett kontaktförbud. Med hänsyn till att det är åklagare som handlägger frågor om kontaktförbud talar samordningsskäl för att frågor om åberopande av en skyddsåtgärd och justering av densamma också hanteras av åklagare. Sådana samordningsvinster skulle gå förlorade om domstol, på sätt som gäller för familjerättsliga besöksförbud, skulle vara behörig myndighet. *Åklagarmyndigheten* ifrågasätter dock att det föreligger några samordningsvinster med hänvisning till att enbart innehållet i det intyg som åberopas sällan kommer att vara tillräckligt för ett ställningstagande i frågan om huruvida en kontaktförbudsutredning ska inledas.

Frågor om kontaktförbud ska som anförts tas upp när det finns anledning till det. För att ett intyg om en meddelad skyddsåtgärd över huvud taget ska utfärdas i ursprungsmedlemsstaten i enlighet med förordningen krävs att den utfärdande myndigheten har bedömt att det finns ett reellt skyddsbehov och meddelat en skyddsåtgärd. Därutöver krävs att den skyddade personen har begärt att ett intyg utfärdas för att kunna återopas i en annan EU-medlemsstat. Om en skyddsbehövande återopar en utländsk skyddsåtgärd inför åklagaren kommer det därför, enligt regeringens mening, i normalfallet finnas anledning för åklagaren att överväga frågan om huruvida ett svenskt kontaktförbud bör meddelas. En rimlig utgångspunkt är att innehållet i intyget visserligen inte kommer att utgöra tillräckligt underlag för att ta ställning i frågan. Åklagaren kan dock komplettera beslutsunderlaget genom att inleda en kontaktförbudsutredning och kan för detta syfte, i enlighet med gällande rätt, anlita biträde av polismyndighet (9 § första stycket lagen om kontaktförbud). Mot denna bakgrund anser regeringen att det bör vara åklagare som handlägger ärenden om skyddsåtgärder enligt förordningen.

Åklagarmyndigheten och *Svea hovrätt* anför att frågan om vilka åklagare inom åklagarväsendets organisation som ska vara behöriga att handlägga dessa nya ärenden bör överlåtas till Åklagarmyndigheten att avgöra, på samma sätt som gäller för andra EU-rättsakter om internationellt rättsligt samarbete (t.ex. arresteringsorderrambeslutet, prop. 2003/04:7 s. 102 f., och frysningsrambeslutet, prop. 2004/05:115 s. 40 f.). Denna ordning har också föreslagits för genomförande av direktivet om den europeiska skyddsordern (Ds 2014:3 s. 75 f.). *Roks* anför att det bör införas en ordning som omöjliggör för den person som är orsak till fara att dra några slutsatser om den skyddade personens vistelseort utifrån vilken åklagare som är behörig. Med hänsyn till det nära sambandet mellan återopande av en civilrättslig skyddsåtgärd och ställningstaganden när det gäller meddelande av kontaktförbud talar dock enligt regeringens mening samordningsskäl för att samma åklagare som handlägger frågan om kontaktförbud bör utses att hantera frågan om återopande av en utländsk skyddsåtgärd. Prövningen av frågor om kontaktförbud ankommer i första hand på åklagaren på den ort där förbudet helt eller huvudsakligen ska gälla eller där den mot vilken förbudet avses gälla har sin hemvist eller mera varaktigt uppehåller sig (8 § lagen om kontaktförbud). För att säkerställa en väl fungerande samordning av dessa två funktioner anser regeringen att det finns anledning att frånga den ordning som gäller i andra ärenden om internationellt rättsligt samarbete. Åklagaren på den ort där skyddsåtgärden helt eller huvudsakligen ska gälla bör därför vara behörig myndighet. Den frågeställning som *Roks* lyfter fram rör snarast behörig åklagare i ärenden om kontaktförbud och kan inte besvaras inom ramen för det här lagstiftningsärendet.

Som framgått regleras denna fråga, när det gäller kontaktförbud, i lagen om kontaktförbud. Frågan bör även i det nu aktuella sammanhanget regleras i lag.

Behandling av personuppgifter

Frågan om behandling av personuppgifter vid förfarandet hos åklagaren regleras i förordningen (2006:937) om behandling av personuppgifter

inom åklagarväsendet. *Datainspektionen* förespråkar att det införs en upplysningsbestämmelse i den nya lagen om att förordningen ska tillämpas även för nu aktuella ärenden. Förordningen om behandling av personuppgifter inom åklagarväsendet gäller vid behandling av personuppgifter i åklagarväsendets åklagarverksamhet (1 §). Uppgifter om den som kan misstänkas för brott och om andra personer får behandlas när det behövs för att en åklagare ska kunna utföra de uppgifter som enligt bestämmelser i rättegångsbalken eller annan författning ska eller får utföras av åklagare vid myndigheten (7 §). Någon begränsning till åklagarväsendets brottsbekämpande verksamhet finns inte. Även om det är bra med tydlighet menar regeringen att det redan av förordningen tydligt framgår vad som gäller och att någon upplysningsbestämmelse i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning därför inte behövs.

5.4 Verkan av ett erkännande

Regeringens bedömning: Skyddsåtgärderna får verkan i Sverige genom att lagen om kontaktförbud kan tillämpas samt genom skyldigheter för åklagare när det gäller registrering och dokumentation i ärenden om utländska skyddsåtgärder, vilket närmare anges i förordning.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser delar eller har inget att invända mot bedömningen. *Åklagarmyndigheten* ifrågasätter om den föreslagna ordningen uppfyller förordningens krav på att ett erkännande ska få effekt. *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet*, *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* och *Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (Roks)* framför liknande synpunkter. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* delar bedömningen i promemorian av hur en skyddsåtgärd ska ges effekt men efterlyser en djupare analys av hur förordningen förhåller sig till Bryssel II-förordningen.

Skälen för regeringens bedömning

Allmänna utgångspunkter

Förordningen tar hänsyn till medlemsstaternas olika rättstraditioner och påverkar inte de nationella systemen för beslut om skyddsåtgärder (beaktandesats 12). Förordningen innebär ingen skyldighet för medlemsstaterna att ändra sina nationella system så att skyddsåtgärder kan meddelas i civilrättsliga frågor eller att införa skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor för tillämpningen av förordningen. Skyddsåtgärder som meddelats i civilrättsliga frågor i ursprungsmedlemsstaten bör erkännas som skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor även i den anmodade medlemsstaten och en justering av skyddsåtgärden får inte leda till att skyddsåtgärdens art och civilrättsliga karaktär påverkas (beaktandesats 14 och 20). Förordningen behandlar endast erkännande av skyddsåtgärden och reglerar inte förfä-

randena för genomförande eller verkställighet av skyddsåtgärden och omfattar inte heller eventuella sanktioner som kan komma att åläggas vid överträdelser av skyldigheter meddelade genom skyddsåtgärden (beaktandesats 18). Dessa frågor har överlämnats åt lagstiftningen i den anmodade medlemsstaten (artikel 4.5 och beaktandesats 18). I enlighet med unionsrättens allmänna principer, särskilt principen om ömsesidigt erkännande, måste medlemsstaterna dock se till att erkända skyddsåtgärder kan få effekt i den anmodade medlemsstaten.

Nu aktuellt lagstiftningsärende syftar till att se till att förordningen kan tillämpas i praktiken och att den får ett effektivt genomslag i Sverige. Den djupare analys av hur förordningen förhåller sig till Bryssel II-förordningen som *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* efterlyser ligger vid sidan av denna fråga och kommer därför inte att behandlas närmare inom ramen för detta ärende.

Verkställighet och sanktioner

Sådana skyddsåtgärder meddelade i civilrättsliga frågor som förordningen omfattar förekommer inte i svensk rätt (jfr avsnitt 5.2). Något system för verkställighet av sådana åtgärder finns därmed inte. *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* ifrågasätter dock med hänvisning till artikel 4 slutsatsen i promemorian att förordningen inte uppställer något krav på införande av ett system för verkställighet.

Som ovan framhållits behandlar förordningen endast erkännande av skyddsåtgärder. Den reglerar inte verkställighet av skyddsåtgärder och omfattar inte heller eventuella sanktioner vid överträdelser. Dessa frågor har uttryckligen överlämnats åt lagstiftningen i medlemsstaterna. Den omständigheten att det finns två EU-rättsakter som reglerar ömsesidigt erkännande av kontaktförbudsliknande beslut har sin grund i att medlemsstaterna har reglerat denna typ av beslut på olika sätt i sin nationella rätt. Vissa medlemsstater har låtit dessa frågor hanteras inom ramen för straffrätten medan andra har föreskrivit en civilrättslig ordning. Mot den bakgrunden framstår det som uppenbart att det i vissa medlemsstater redan finns en ordning för verkställighet av civilrättsliga skyddsåtgärder. För dessa medlemsstater blir det högst relevant att skapa ett system för att göra en skyddsåtgärd verkställbar utan något särskilt förfarande. Enligt regeringens mening måste formuleringen om verkställbarhet i artikel 4 läsas mot denna bakgrund. Dessutom framgår det uttryckligen av bestämmelsen om att vägra erkännande eller verkställighet att det finns skillnader mellan medlemsstaternas system genom att det i bestämmelsen anges att vägran av verkställighet bara är aktuellt ”i tillämpliga fall” (artikel 13.1). Regeringen delar därför inte uppfattningen att det skulle finnas en skyldighet för medlemsstaterna att införa ett system för verkställighet av civilrättsliga skyddsåtgärder för att kunna tillämpa förordningen. Det är inte heller av något annat skäl påkallat att införa ett sådant verkställighetssystem.

En justering enligt förordningen får enbart avse sakuppgifter i beslutet (jfr avsnitt 5.3). Skyddsåtgärdens art och civilrättsliga karaktär får inte ändras. Regeringen menar därför att justeringsbestämmelsen inte kan tolkas som en möjlighet att omvandla en utländsk skyddsåtgärd till ett

svenskt kontaktförbud eller besöksförbud för att på så sätt tillämpa svensk verkställighetsreglering på skyddsåtgärden.

Med hänsyn till att någon verkställighetsreglering avseende utländska skyddsåtgärder inte finns enligt gällande rätt saknas också möjlighet att sanktionera en överträdelse av en erkänd skyddsåtgärd. Det kan dock även här konstateras att införande av helt nya regler enbart i syfte att ta om hand överträdelser av utländska skyddsåtgärder skulle gå utöver de krav förordningen ställer.

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet påpekar att förordningen inte hindrar medlemsstaterna att gå utöver förordningens minimikrav och förespråkar att straffbestämmelsen om överträdelse av kontaktförbud görs tillämplig även på överträdelser av erkända civilrättsliga skyddsåtgärder. Regeringen menar dock att det kan ifrågasättas om inte en sådan tillämpning skulle stå i strid med legalitetsprincipen. I den medlemsstat där ett beslut om skyddsåtgärd meddelas hanteras beslutet i en civilrättslig kontext. Överträdelser av beslutet kan vara straffsanktionerat där, men det är också möjligt att en sådan överträdelse inte leder till någon sanktion eller att en sanktion t.ex. är av administrativ art. Vid meddelande av en skyddsåtgärd i den utfärdande medlemsstaten kommer det inte att vara känt var ett eventuellt utfärdat intyg om skyddsåtgärden kommer att återopas av den skyddade personen. Därmed kommer det varken för den utfärdande myndigheten eller för den person som är orsak till fara vid meddelande av beslutet kunna förutses vilka konsekvenser beslutet ytterst kan få. Om ett intyg väl har utfärdats ska skyddsåtgärden automatiskt erkännas i den medlemsstat där intyget återopas. Frågan om att vägra erkännande är begränsat till om skyddsåtgärden uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen i den staten eller om åtgärden är oförenlig med en annan dom och ska bara prövas om den person som är orsak till fara ansöker om det. Någon prövning av det lämpliga i att skyddsåtgärden erkänns i den staten får inte göras. Mot bakgrund av den bristande förutsebarheten, att erkännandet sker automatiskt och de begränsade möjligheterna att vägra erkännande anser regeringen att införande av straffansvar vid överträdelser av erkända skyddsåtgärder inte är vare sig proportionerligt eller lämpligt. Med hänsyn till att förordningen inte heller ställer krav på att överträdelser straffsanktioneras är regeringens mening att några straffsanktioner inte ska kopplas till erkända skyddsåtgärder.

Effekten av en erkänd skyddsåtgärd

Åklagarmyndigheten, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet och *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* ifrågasätter om Sverige lever upp till de krav som förordningen ställer utan att införa en ordning där erkända skyddsåtgärder verkställs och överträdelser straffsanktioneras. *Roks* framför att bristen på straffansvar vid överträdelser kan få till följd att kvinnor som kommer till Sverige med en utländsk skyddsåtgärd inte skyddas tillräckligt. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* tillstyrker dock den valda lösningen.

Regeringen konstaterar inledningsvis att medlemsstaterna, i enlighet med unionsrättens allmänna principer, bör se till att erkända skyddsåtgärder får effekt i den anmodade medlemsstaten. Innebörden av att en

åtgärd får effekt får förstås som att en erkänd skyddsåtgärd måste medföra någon slags praktisk verkan för den person som är orsak till fara.

Enligt den ordning som nu föreslås ska översända skyddsåtgärder åberopas inför åklagare, som också är den instans som beslutar om eventuella justeringar. Åklagare har att på eget initiativ pröva frågan om ett svenskt kontaktförbud bör meddelas närhelst det finns anledning till det (7 § lagen om kontaktförbud). I förarbetena till den dåvarande besöksförbudslagen uttalades att åklagaren kan komma att uppmärksammas på frågan om förbud av andra än den som förbudet avser skydda och att åklagaren även bör ha utrymme för att på eget initiativ ta upp sådana frågor (prop. 1987/88:137 s. 26).

För att ett intyg om en meddelad skyddsåtgärd ska utfärdas i ursprungsmedlemsstaten i enlighet med förordningen krävs att den utfärdande myndigheten har bedömt att det finns ett reellt skyddsbehov och meddelat en skyddsåtgärd samt att den skyddade personen också har begärt att ett intyg utfärdas. Om en skyddsbehövande åberopar en utländsk skyddsåtgärd enligt förordningen, kommer det därför i normalfallet finnas anledning att överväga frågan om huruvida ett svenskt kontaktförbud bör meddelas. Det finns mycket som talar för att ett sådant åberopande många gånger kommer att föranleda åklagaren att också inleda en utredning angående frågan om kontaktförbud. För att säkerställa att den skyddsbehövande får tillräckligt skydd i Sverige, trots att det inte införs något särskilt verkställighetssystem för den erkända skyddsåtgärden, övervägdes i promemorian att införa en skyldighet för åklagaren att alltid pröva frågan om kontaktförbud när en utländsk skyddsåtgärd åberopas. Införandet av en sådan skyldighet får stöd av *Roks*. En uttrycklig skyldighet för åklagaren att göra en sådan prövning finns dock inte beträffande några andra specifikt angivna situationer. En prövning av frågan om kontaktförbud ska enligt gällande rätt ske när det finns anledning till det. Ett åberopande av en utländsk skyddsåtgärd kan således, liksom andra omständigheter, ge åklagaren anledning att pröva frågan om kontaktförbud. Det saknas därför enligt regeringens mening skäl att särskilt reglera denna situation i lagen.

Precis som i de situationer då åklagaren har uppmärksamats på skyddsbehovet av exempelvis en polisman eller en handläggare vid socialtjänsten fordras att den som förbudet avser att skydda inte har någon invändning mot att ett kontaktförbud meddelas. Vid prövningen kan det också finnas anledning för åklagaren att överväga om anhöriga till den skyddsbehövande, t.ex. dennes barn, också kan ha behov av ett kontaktförbud. Om det redan vid åberopandet av skyddsåtgärden står helt klart att det saknas förutsättningar för ett kontaktförbud, t.ex. därför att frågan redan prövats i ett svenskt kontaktförbudsärende, saknas normalt skäl att inleda en kontaktförbudsutredning. För det fall ett kontaktförbud bedöms inte behöva meddelas i samband med att den utländska skyddsåtgärden åberopas hos åklagaren kan en ny sådan prövning enligt 7 § lagen om kontaktförbud aktualiseras om en överträdelse av den erkända skyddsåtgärden misstänks ha begåtts.

Åklagarens prövning av behovet av ett kontaktförbud påverkar inte frågan om skyddsåtgärdens erkännande. Genom att skyddsåtgärden har åberopats inför åklagaren är den erkänd och gäller i Sverige oavsett utfallet i kontaktförbudsfrågan. Utöver möjligheten att säkerställa den

skyddsbehövandes behov av skydd genom att frågan om kontaktförbud utreds anser regeringen att åklagaren bör åläggas ytterligare uppgifter i syfte att säkerställa den utländska skyddsåtgärdens effekt i Sverige. Åklagaren bör, utöver registrering av den erkända skyddsåtgärden, även dokumentera misstänkta överträdelser. Om detta kan föreskrivas i förordning.

Sammanfattning

Genom valet av behörig myndighet kommer det underliggande skyddsbehov, som den utfärdande myndigheten i ursprungsmedlemsstaten har bedömt föreligger, omedelbart till åklagarens kännedom. Åberopandet av skyddsåtgärden kan föranleda åklagaren att inleda en kontaktförbudsutredning. Om så sker finns en befintlig ordning för att utreda skyddsbehovet och beakta invändningar och synpunkter från parterna.

Regeringen menar alltså att ett åberopande av en skyddsåtgärd enligt förordningen får verkan i Sverige genom att åklagaren kan pröva frågan om kontaktförbud och därigenom säkerställa ett eventuellt skyddsbehov. Erkännandet av skyddsåtgärden manifesteras också genom registrering och dokumentation. Regeringen anser att denna ordning uppfyller de krav som förordningen uppställer.

5.5 Domstolsprövning

5.5.1 Behörig domstol

Regeringens förslag: Den tingsrätt där behörig åklagare ska föra talan i brottmål i allmänhet ska vara behörig att pröva överklaganden av åklagarens beslut om justering av en skyddsåtgärd som åberopats i Sverige. Stockholms tingsrätt ska vara behörig att pröva ansökningar om vägran av erkännande av en skyddsåtgärd.

Stockholms tingsrätt ska få lämna över en ansökan om vägran av erkännande till en annan tingsrätt om det vid den andra tingsrätten finns ett ärende som har nära samband med det förstnämnda ärendet och ett överlämnande kan ske utan avsevärd olägenhet för någon part.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker eller har inget att invända mot förslagen. *Stockholms tingsrätt* pekar på att det kan finnas risker med att samla ärendetyper vid en domstol när stor osäkerhet råder om mängden ärenden.

Skälen för regeringens förslag: Förordningen ålägger medlemsstaterna att utse domstolar till vilka en ansökan om att vägra erkännande och, i förekommande fall verkställighet, i enlighet med artikel 13 ska lämnas in (artikel 18.1.a iv). Vidare får enligt förordningen ett beslut om justering överklagas i enlighet med förfarandet i den anmodade statens lagstiftning (artikel 11.5).

Förordningen avser skyddsåtgärder som har meddelats i civilrättsliga frågor. En naturlig utgångspunkt när det gäller utseende av behörig domstol är därför att utgå från rättegångsbalkens forumregler för tvistemål.

Som tidigare har framhållits kommer den information som framkommer i samband med ett åberopande av en utländsk skyddsåtgärd ofta föranleda åklagaren att på eget initiativ pröva frågan om huruvida även ett kontaktförbud bör meddelas. Om denna prövning resulterar i ett beslut om kontaktförbud, kan detta beslut överklagas till tingsrätten (14 § lagen om kontaktförbud). Det kan få till konsekvens att den behöriga domstolens prövning av ett överklagande av ett beslut om justering av en utländsk skyddsåtgärd sker parallellt med en domstolsprövning av det svenska kontaktförbudet avseende samma personer. Vid rättens prövning av ett beslut om kontaktförbud har åklagaren långtgående skyldigheter att föra talan för den som förbudet avses skydda (16 § lagen om kontaktförbud). Behörig domstol att pröva åklagarens beslut i fråga om kontaktförbud är i normalfallet den tingsrätt där den åklagare som har prövat frågan om kontaktförbud ska föra talan i brottmål i allmänhet (15 § lagen om kontaktförbud). Att utgå från rättegångsbalkens forumregler i tvistemål vid val av behörig domstol att pröva överklaganden av åklagarens beslut om justering riskerar därmed att medföra att rättens prövning av överklagandet sker vid en annan tingsrätt än den som prövar samma åklagares beslut om kontaktförbud. En sådan ordning är mindre lämplig. I stället bör den domstol som prövar åklagarens beslut i frågor om kontaktförbud även vara behörig att pröva beslut om justering som har meddelats av samma åklagare. Behörig domstol för överklagande av ett beslut om justering bör därför, liksom för beslut om kontaktförbud, vara den tingsrätt där behörig åklagare i normalfallet ska föra talan i brottmål i allmänhet.

Skälen för att följa den ordning som gäller för kontaktförbudsärenden gör sig inte på samma sätt gällande i förhållande till en ansökan om vägran av erkännande enligt artikel 13. En sådan prövning som ska göras vid en ansökan om att vägra erkännande är rent civilrättslig och berör inte åklagaren direkt. Redan av den anledningen framstår det som tveksamt att knyta forumbestämmelsen till den domstol där behörig åklagare ska föra talan i brottmål i allmänhet. I de fall då inget beslut om justering finns skulle en sådan ordning dessutom medföra avsevärda svårigheter för den person som är orsak till fara att ta reda på till vilken tingsrätt en ansökan om vägran av erkännande ska ställas. Några lämpliga anknytningskriterier för att bestämma behörig domstol kan svårigen identifieras mot bakgrund av att parterna inte kan förväntas ha sådan anknytning till Sverige. Mot denna bakgrund framstår det som lämpligast att peka ut en domstol som behörig att pröva ansökningar om vägran av erkännande. Även om det, som *Stockholms tingsrätt* påpekar, råder viss osäkerhet om hur många ärenden den nya regleringen kommer att medföra, anser regeringen att det inte finns anledning att anta att den blir annat än av begränsad omfattning. Den föreslagna ordningen kommer därför att få en mycket begränsad påverkan på domstolens arbetsbörda. Då dessa ärenden oftast borde kunna avgöras på handlingarna gör sig inga särskilda geografiska hänsyn gällande. *Stockholms tingsrätt* bör därför utses att vara behörig domstol att pröva ansökningar om vägran av erkännande. Om det vid någon annan tingsrätt skulle pågå ett ärende om prövning av ett överklagande av ett beslut om justering av samma skyddsåtgärd eller en prövning av ett svenskt kontaktförbud mellan samma parter som i ärendet om vägran av erkännande, bör *Stockholms tingsrätt* ha möjlighet

att lämna över ansökan om vägran av erkännande till den andra tingsrätten, under förutsättning att ett överlämnande kan ske utan avsevärd olägenhet för någon part.

Bestämmelser om frister för överklagande av åklagarens beslut, vilken form överklagandet respektive ansökan ska ha och till vilken instans överklagande respektive ansökan ska ges in kan föreskrivas i förordning.

5.5.2 Rättens prövning

Regeringens förslag: Vid rättens prövning tillämpas lagen om domstolsärenden.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Förordningen bygger på principen om ömsesidigt erkännande. Skyddsåtgärder får aldrig omprövas i sak i den anmodade medlemsstaten (artikel 12). Rätten ska alltså inte göra någon materiell prövning av de omständigheter eller överväganden som ligger bakom beslutet att meddela en skyddsåtgärd, varken vid en ansökan om vägran av erkännande eller vid ett överklagande av ett beslut om justering. Prövningen är av formellt slag och innefattar endast en kontroll av att det inte föreligger förutsättningar för att vägra erkännande av skyddsåtgärden respektive av att åklagarens justering av sakuppgifterna avseende skyddsåtgärden var riktig.

Vid tingsrättens prövning av en ansökan om erkännande och verkställighet enligt 2012 års Bryssel I-förordning eller om erkännande, verkställbarhet och verkställighet enligt 2000 års Bryssel I-förordning, Brysselkonventionen eller Luganokonvention kommer som huvudregel lagen (1996:242) om domstolsärenden att tillämpas (5 och 11 §§ lagen [2014:912] med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden). Även för rättens prövning av åklagarens beslut om kontaktförbud gäller – med undantag för ett antal särbestämmelser – ärendelagen (21 § lagen om kontaktförbud). Dessutom föreslås ärendelagen i huvudsak gälla vid rättens prövning av en europeisk skyddsorder (Ds 2014:3 s. 114 f). Med hänsyn till det nära samband som föreligger mellan skyddsåtgärder enligt förordningen och svenska kontaktförbud respektive skyddsåtgärder enligt direktivet om en europeisk skyddsorder finns starka skäl att låta ärendelagen gälla även vid rättens prövning enligt förordningen. Denna ordning bör gälla oavsett om saken gäller ett överklagande av åklagarens beslut om justering eller en ansökan om vägran av erkännande.

Vid rättens prövning i ärenden om kontaktförbud tillämpas vissa särbestämmelser i förhållande till ärendelagen. Detta gäller, enligt lagen om kontaktförbud, främst möjligheten att muntligen begära rättens prövning (14 §), åklagarens skyldighet att föra talan för den skyddade personen (16 §), möjligheten till inhibition (17 §), rättens sammansättning (18 §) samt bestämmelserna om sammanträde (19 §) och rättegångskostnader (20 §). Dessa särbestämmelser är främst motiverade av kontaktförbudets

särskilda karaktär och dess påtagligt straffrättsliga inslag (prop 1987/88:137 s. 31–33). Med hänsyn till att rätten i ärenden om vägran av erkännande respektive prövning av åklagarens beslut om justering inte har att göra någon materiell prövning utan att det endast är fråga om en formell prövning föreligger inte samma skäl till särreglering som för ärenden om kontaktförbud. Någon anledning till att införa regler som avviker från ärendelagen föreligger därmed inte.

5.6 Sekretess

Regeringens förslag: Sekretess ska gälla i ärende om en skyddsåtgärd enligt EU:s förordning om civilrättsliga skyddsåtgärder för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Sekretess gäller i kontaktförbudsärenden för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon denne närstående lider men om uppgiften röjs (35 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen [2009:400]). Sekretessen följer ärendet och gäller oberoende av vilken myndighet som hanterar frågan (prop. 1987/88:137 s. 38). Sekretessen gäller däremot inte för beslut i ärendet.

Precis som i ärenden om kontaktförbud kommer det vid återopande av en utländsk skyddsåtgärd enligt förordningen finnas uppgifter för vilka sekretess bör gälla. Bestämmelsen i 35 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen bör därför kompletteras med en föreskrift om att sekretessen även gäller i ett ärende enligt förordningen. Samma sekretess som vid ärenden enligt lagen om kontaktförbud kommer därmed att gälla under såväl åklagarens som rättens handläggning av ärenden enligt förordningen. Bestämmelsen är utformad med ett rakt skaderekvisit, vilket innebär att det föreligger en presumtion för offentlighet.

6 Konsekvenser av förslagen

Regeringens bedömning: Förslagen bedöms inte medföra annat än marginellt ökade kostnader för rättsväsendets myndigheter. Kostnadsökningarna bedöms rymmas inom nuvarande anslagsramar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Domstolsverket* anser att förslagen kan leda till ett ökat antal ärenden om kontaktförbud i domstol och framhåller att en ökad ärendemängd, även om den inledningsvis blir marginell, tillsammans med andra mindre resurskrävande reformer sammantaget kan med-

föra att ett resurstillskott blir nödvändigt. *Stockholms tingsrätt* pekar på att det kan finnas risker med att samla ärendetyper vid en domstol när stor osäkerhet råder om mängden ärenden. Ingen annan remissinstans invänder mot den bedömning som görs i promemorian.

Skälen för regeringens bedömning: Ikraftträdandet av EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor innebär att en ny samarbetsform införs mellan EU:s medlemsstater. Genom de nya bestämmelser som kompletterar förordningen åläggs Åklagarmyndigheten och de allmänna domstolarna nya uppgifter. Det är inte möjligt att nu förutse hur många nya ärenden som kommer att behöva handläggas årligen vid myndigheterna. Det kan konstateras att förordningens ikraftträdande kommer att medföra en ökad ärendemängd, eftersom det är fråga om en ny samarbetsform, men denna ökning får antas bli av begränsad omfattning.

Eftersom den typ av skyddsåtgärder som förordningen omfattar inte förekommer i Sverige kommer de svenska myndigheterna inte att belastas med de uppgifter som är förenade med att utfärda intyg enligt förordningen utan endast fungera som mottagande myndigheter när en skyddsbehövande vill åberopa sin utländska skyddsåtgärd i Sverige. De nya uppgifter som åläggs Åklagarmyndigheten och de allmänna domstolarna med anledning av förordningen är förhållandevis begränsade. Åklagarmyndighetens uppgifter begränsas till att ta emot ett åberopat intyg och vid behov justera det. Åklagarmyndigheten uppmärksammas även på frågan om huruvida ett svenskt kontaktförbud bör meddelas, vilket är en uppgift som åklagaren hade haft även utan förordningens regelverk. Rätten har att pröva ansökningar om att vägra erkänna en skyddsåtgärd samt att ompröva åklagarens beslut om justering i överklagade ärenden. Det är oklart hur stor del av de åberopade skyddsåtgärderna som kommer att föranleda överklaganden av beslut om justering eller ansökningar om att vägra erkännande, men en ökad ärendemängd är att vänta. Denna ökning får dock antas bli av begränsad omfattning. Vidare kommer ett antal åberopade skyddsåtgärder även föranleda åklagaren att meddela ett kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud, vilket som *Domstolsverket* pekar på även kan leda till ett ökat antal ärenden om kontaktförbud i domstol. I dessa situationer kommer rätten dock kunna dra nytta av en viss samordning av ärendena om de blir föremål för rättsens prövning.

Sammantaget görs bedömningen att de eventuella merkostnader som kan uppstå för de berörda myndigheterna med anledning av förordningen är så marginella att de kan finansieras inom befintliga anslag.

7 Ikraftträdande

<p>Regeringens förslag: De föreslagna bestämmelserna ska träda i kraft den 1 maj 2015.</p>

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 22 ska förordningen tillämpas från och med den 11 januari 2015. Av samma artikel framgår att förordningen ska gälla för skyddsåtgärder som har meddelats denna dag eller senare, oberoende av när förfarandet har inletts. Bestämmelserna bör därför träda i kraft så snart som möjligt. Detta bedöms kunna ske den 1 maj 2015.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor.

Paragrafen anger lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Av paragrafen framgår att lagen innehåller kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor. Rättsakten är direkt tillämplig i varje medlemsstat. Ytterligare kompletterande bestämmelser finns i förordning.

2 § Åklagaren på den ort där skyddsåtgärden helt eller huvudsakligen ska gälla är behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013, i den ursprungliga lydelsen.

I paragrafen anvisas behörig myndighet. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Av paragrafen framgår att åklagaren på den ort där skyddsåtgärden helt eller huvudsakligen ska gälla är behörig myndighet enligt förordningen. Regleringen utformas med 8 § lagen (1988:688) om kontaktförbud som förebild och innebär att den åklagare som i första hand har att pröva frågor om kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud också är behörig myndighet enligt förordningen. Till skillnad från vad som gäller enligt lagen om kontaktförbud utsträcks behörigheten dock inte till åklagaren på den ort där den person som är orsak till fara har sin hemvist eller mera varaktigt uppehåller sig. Den behöriga myndigheten är bl.a. mottagare när en skyddad person återoppar en utländsk skyddsåtgärd i Sverige och ska vid behov justera skyddsåtgärden till svenska förhållanden. Myndigheten är vidare ansvarig för att skjuta upp eller upphäva verkan av erkännandet av skyddsåtgärden om åtgärden har skjutits upp eller upphävts i ursprungsmedlemsstaten.

3 § Behörig domstol enligt artikel 11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013, i den ursprungliga lydelsen, är den tingsrätt där åklagaren ska föra talan i brottmål i allmänhet.

Behörig domstol enligt artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013, i den ursprungliga lydelsen, är Stockholms tingsrätt.

Vid rättens prövning tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden.

I paragrafen anvisas behörig domstol samt tillämplig processlag. Övervägandena finns i avsnitten 5.5.1 och 5.5.2.

I *första stycket* anges att behörig domstol enligt artikel 11 är den tingsrätt där åklagaren ska föra talan i brottmål i allmänhet. Ett överklagande av åklagarens beslut om att justera en skyddsåtgärd ska alltså göras vid den tingsrätt där åklagaren normalt för talan. Motsvarande regel gäller vid rättens prövning av kontaktförbud och tillträdesförbud (15 § lagen [1988:688] om kontaktförbud och 14 § lagen [2005:321] om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang). Om åklagaren normalt för talan vid flera tingsrätter, kan samtliga vara behöriga. Om flera tingsrätter är behöriga, är det, precis som vid rättens prövning av ett kontaktförbud, naturligt att åklagaren vidarebefordrar överklagandet till den domstol som med hänsyn till omständigheterna, t.ex. förbudets omfattning eller parternas hemvist, ligger närmast till hands för att pröva frågan (prop. 1987/88:137 s. 48 f.).

I *andra stycket* anges att behörig domstol enligt artikel 13 är Stockholms tingsrätt. Det är alltså Stockholms tingsrätt som är behörig att pröva ansökningar om vägran av erkännande.

I *tredje stycket* föreskrivs att lagen om domstolsärenden ska tillämpas vid rättens prövning. Tillämpningen av ärendelagen innebär bl.a. att skillnad görs mellan handläggningen av en ansökan och handläggningen av ett överklagande. Tillämpningen av ärendelagen innebär vidare bl.a. att rätten normalt är domför med en lagfaren domare (3 §), att åklagaren har ställning som motpart vid ett överklagande av ett beslut om justering av en skyddsåtgärd (11 §), att förfarandet som huvudregel är skriftligt (13 §), att ärendet normalt inte får avgöras utan att den som är part har fått tillfälle att yttra sig över en uppgift som har tillförts ärendet genom någon annan än parten (22 §), att de skäl som bestämt utgången normalt ska framgå av rättens beslut (28 §) samt att tingsrättens beslut får överklagas (36 §).

4 § Stockholms tingsrätt får för gemensam handläggning lämna över en ansökan enligt artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013, i den ursprungliga lydelsen, till en annan tingsrätt om det vid den andra tingsrätten finns ett ärende som har nära samband med det förstnämnda ärendet och ett överlämnande kan ske utan avsevärd olägenhet för någon part.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om överlämnande av ärenden från Stockholms tingsrätt till andra tingsrätter. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.1.

Stockholms tingsrätt får för gemensam handläggning lämna över en ansökan om vägran av erkännande (artikel 13) till en annan tingsrätt om det vid den andra tingsrätten finns ett ärende som har nära samband med det förstnämnda ärendet. Ett ärende enligt artikel 13 kan ha ett nära samband med ett ärende om prövning av ett kontaktförbud mellan samma

parter. Ett ärende enligt artikel 13 kan också ha ett nära samband med ett ärende avseende överklagande av beslut om justering av samma skyddsåtgärd som ansökan om vägran avser. En förutsättning för ett överlämnande är att detta inte medför avsevärda olägenheter för någon part. Regeln är fakultativ. Tingsrätten får i varje enskilt fall göra en bedömning av om ett överlämnande bör ske. Bestämmelsen bör tillämpas restriktivt.

Vid rättens prövning av ett ärende om kontaktförbud tillämpas delvis andra processregler än vad som gäller för ärenden enligt artikel 13, för vilka lagen (1996:242) om domstolsärenden ska tillämpas (3 § tredje stycket). Vid prövning av ett ärende om kontaktförbud gäller vid sidan om ärendelagen vissa särregler om bl.a. rättens sammansättning, rätt till förhandling och rättegångskostnader (18–21 §§ lagen [1988:688] om kontaktförbud). Det följer av allmänna principer att särskilda processregler som gäller för det ena ärendet blir tillämpliga på den gemensamma handläggningen vid gemensam handläggning av ärendena. De processregler som gäller enligt lagen om kontaktförbud ska alltså tillämpas vid den gemensamma handläggningen.

Bestämmelsen medger inga överlämnanden till Stockholms tingsrätt.

8.2 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

35 kap. Sekretess till skydd för enskild i verksamhet som syftar till att förebygga eller beivra brott, m.m.

Kontaktförbud och andra skyddsåtgärder

5 § Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende

1. enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud, eller

2. om en skyddsåtgärd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor, i den ursprungliga lydelsen.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att sekretess gäller i ärenden om kontaktförbud för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Sekretessen följer ärendet och gäller oberoende av vilken myndighet som hanterar frågan. Paragrafen är alltså tillämplig hos åklagaren men också hos polisen och domstol, om saken behandlas där. Genom ett tillägg i paragrafens första stycke införs en föreskrift om att samma sekretess även gäller i ärende om en skyddsåtgärd enligt förordningen om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) nr 606/2013

av den 12 juni 2013

om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-
sätt, särskilt artikel 81.2 a, e och f,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

efter att ha hört Europeiska ekonomiska och sociala kommittén,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

(1) Unionen har som mål att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa där den fria rörligheten för personer säkerställs och möjligheten till rättslig prövning underlättas, särskilt genom principen om ömsesidigt erkännande av domar och andra avgöranden av rättsliga myndigheter på det civilrättsliga området. I syfte att gradvis upprätta ett sådant område ska unionen besluta om åtgärder rörande samarbete i civilrättsliga frågor som har gränsöverskridande verkningar, särskilt när det är nödvändigt för att den inre marknaden ska fungera väl.

(2) I artikel 81.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt (EUF-fördraget) föreskrivs det att det rättsliga samarbetet i civilrättsliga frågor som har gränsöverskridande följder ska bygga på principen om ömsesidigt erkännande av domar och andra avgöranden.

(3) I ett gemensamt rättsligt område utan inre gränser är det väsentligt att det finns bestämmelser för att säkerställa ett snabbt och enkelt erkännande och, om tillämpligt, verkställighet i en annan medlemsstat av skyddsåtgärder som har meddelats i en medlemsstat för att säkerställa att det skydd som ges en fysisk person i en medlemsstat bibehålls och fortsätter att gälla i varje annan medlemsstat till vilken denna person reser eller flyttar. Det bör säkerställas att unionsmedborgares legitima utövande av rätten att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier i enlighet med artikel 3.2 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och artikel 21 i EUF-fördraget inte leder till att de förlorar detta skydd.

(4) Ömsesidigt förtroende vid rättskipning i unionen och målet att säkerställa att skyddsåtgärder snabbare och billigare ska kunna cirkulera i unionen motiverar principen enligt vilken skyddsåtgärder som har meddelats i en medlemsstat erkänns i alla andra medlemsstater utan att några särskilda förfaranden behövs. Följaktligen bör en skyddsåtgärd som har meddelats i en medlemsstat (nedan kallad *ursprungsmedlemsstaten*) behandlas som om den hade meddelats i den medlemsstaten där erkännandet begärs (nedan kallad *den anmodade medlemsstaten*).

(5) För att uppnå målet om fri rörlighet av skyddsåtgärder i hela unionen är det nödvändigt och lämpligt att bestämmelserna om erkännande och, om tillämpligt, verkställighet av skyddsåtgärder fastställs i en unionsrättsakt som är bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna.

(6) Denna förordning bör tillämpas på skyddsåtgärder som har meddelats i syfte att skydda en person när det föreligger allvarliga skäl för att anse att denna persons liv, fysiska eller psykiska integritet, personliga frihet, säkerhet eller sexuella integritet är utsatt för fara, däribland för att förhindra varje form av könsbaserat våld eller våld i nära relationer som exempelvis fysiskt våld, trakasserier, sexuella övergrepp, förföljelse, hotelser eller andra former av indirekt tvång. Det är viktigt att understryka att denna förordning är tillämplig på alla offer, oavsett om de är offer för könsbaserat våld eller inte.

(7) Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU av den 25 oktober 2012 om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem ⁽³⁾ säkerställer att brottsoffer får den information och det stöd som behövs.

⁽¹⁾ EUT C 113, 18.4.2012, s. 56.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 22 maj 2013 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 6 juni 2013.

⁽³⁾ EUT L 315, 14.11.2012, s. 57.

- (8) Denna förordning kompletterar direktiv 2012/29/EU. Det faktum att en person är föremål för en skyddsåtgärd som har meddelats i civilrättsliga frågor utesluter inte nödvändigtvis att personen kan definieras som brottsoffer enligt det direktivet.
- (9) Tillämpningsområdet för denna förordning ingår i det civilrättsliga samarbetet i den mening som avses i artikel 81 i EUF-fördraget. Denna förordning är endast tillämplig på skyddsåtgärder som har meddelats i civilrättsliga frågor. Skyddsåtgärder som har meddelats i straffrättsliga frågor omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern⁽¹⁾.
- (10) Begreppet civilrättsliga frågor bör ges en självständig tolkning, i enlighet med unionsrättens principer. För bedömningen av om en skyddsåtgärd är civilrättslig är det inte avgörande om det är en civilrättslig, administrativ eller straffrättslig myndighet som meddelat skyddsåtgärden.
- (11) Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar⁽²⁾ (nedan kallad *Bryssel II-förordningen*). Beslut som fattas enligt Bryssel II-förordningen bör även fortsättningsvis erkännas och verkställas enligt den förordningen.
- (12) Denna förordning tar hänsyn till medlemsstaternas olika rättstraditioner och påverkar inte de nationella systemen för beslut om skyddsåtgärder. Denna förordning innebär ingen skyldighet för medlemsstaterna att ändra sina nationella system så att skyddsåtgärder kan meddelas i civilrättsliga frågor för att tillämpa denna förordning eller att införa skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor för tillämpningen av denna förordning.
- (13) För att ta hänsyn till de olika typer av myndigheter som meddelar skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor i medlemsstaterna, och till skillnad från vad som är fallet inom andra områden för rättsligt samarbete, ska denna förordning gälla beslut från både rättsliga och administrativa myndigheter, under förutsättning att det beträffande de senare erbjuda garantier framför allt vad gäller sin opartiskhet och parternas rätt till rättslig överprövning. Under inga omständigheter bör polismyndigheter betraktas som utfärdande myndigheter i den mening som avses i denna förordning.
- (14) På grundval av principen om ömsesidigt erkännande bör skyddsåtgärder som meddelats i civilrättsliga frågor i ursprungsmedlemsstaten erkännas som skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor enligt denna förordning i den anmodande medlemsstaten.
- (15) I enlighet med principen om ömsesidigt erkännande motsvarar erkännandet skyddsåtgärdens varaktighet. Med hänsyn till skillnaderna mellan olika skyddsåtgärder enligt medlemsstaternas lagstiftning, särskilt när det gäller deras varaktighet, och det faktum att denna förordning i regel kommer att tillämpas i brådskande situationer, bör emellertid verkan av erkännandet enligt denna förordning som ett undantag begränsas till en period på tolv månader från och med utfärdandet av det intyg som föreskrivs i denna förordning, oavsett om skyddsåtgärden i sig har längre varaktighet (oberoende av om åtgärden är tillfällig, tidsbegränsad eller gäller på obestämd tid).
- (16) I fall då skyddsåtgärdens varaktighet överstiger tolv månader bör inte begränsningen av erkännandets verkan enligt denna förordning inverka på den skyddade personens rättighet att återropa skyddsåtgärden enligt en annan tillgänglig unionsrättsakt som föreskriver erkännande eller att ansöka om nationella skyddsåtgärder i den anmodande medlemsstaten.
- (17) Begränsningen av erkännandets verkan utgör ett undantag på grund av den särskilda arten av denna förordnings syfte, och bör inte tjäna som prejudikat för andra instrument på privaträttens område.
- (18) Denna förordning bör endast behandla erkännande av den skyldighet som åläggs genom en skyddsåtgärd. Den bör inte reglera förfarandena för genomförande eller verkställighet av skyddsåtgärden och omfattar inte heller eventuella sanktioner som kan komma att åläggas vid överträdelse, i den anmodade medlemsstaten, av den skyldighet som meddelas genom skyddsåtgärden. Dessa frågor bör överlåtas åt lagstiftningen i den medlemsstaten. I enlighet med unionsrättens allmänna principer, och i synnerhet principen om ömsesidigt erkännande, måste medlemsstaterna dock se till att skyddsåtgärder som erkänns enligt denna förordning kan få effekt i den anmodande medlemsstaten.

⁽¹⁾ EUT L 338, 21.12.2011, s. 2.

⁽²⁾ EUT L 338, 23.12.2003, s. 1.

- (19) Skyddsåtgärder som omfattas av denna förordning bör ge skydd åt den skyddade personen i dennes bostad eller på dennes arbetsplats eller på annan plats som den personen besöker regelbundet, till exempel en bostad som tillhör nära släktingar eller den skola eller utbildningsanstalt som personens barn går i. Oavsett om platsen i fråga eller omfattningen av området som skyddsåtgärden omfattar beskrivs i skyddsåtgärden med en eller flera specifika adresser, eller genom hänvisning till ett avgränsat område som den person som är orsak till fara inte får närma sig eller beträda (eller en kombination av de båda), avser erkännandet av den skyldighet som ålagts genom skyddsåtgärden det syfte som platsen har för den skyddade personen snarare än den specifika adressen.
- (20) Mot bakgrund av ovanstående och förutsatt att skyddsåtgärdens art och de väsentliga delarna i denna bibehålls, bör den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten tillåtas justera sakuppgifterna avseende skyddsåtgärden i de fall då detta är nödvändigt för att erkännandet av skyddsåtgärden ska kunna få praktisk effekt i den anmodade medlemsstaten. Sakuppgifter innefattar adressen, platsen eller det minimiavstånd som den person som är orsak till fara måste iakttas till den skyddade personen, adressen eller platsen. Skyddsåtgärdens art och civilrättsliga karaktär får dock inte påverkas genom en sådan justering.
- (21) I syfte att underlätta en eventuell justering av skyddsåtgärden, bör intyget ange om den adress som anges i skyddsåtgärden är en bostad, arbetsplats eller en plats som den skyddade personen besöker regelbundet. Dessutom bör intyget också, i tillämpliga fall, innehålla uppgift om det avgränsade område (ungefärlig radie från den specifika adressen) inom vilket den skyldighet som genom skyddsåtgärden åläggs den person som är orsak till fara gäller.
- (22) För att underlätta fri rörlighet av skyddsåtgärder i unionen bör det i denna förordning införas en enhetlig mall för intyg och föreskrivas att ett flerspråkigt standardformulär ska upprättas för detta ändamål. Den utfärdande myndigheten bör på begäran av den skyddade personen utfärda intyget.
- (23) Fria textfält i det flerspråkiga standardformuläret för intyget bör vara så begränsade som möjligt, så att översättningar eller translittereringar i de flesta fall kan tillhandahållas utan kostnader för den skyddade personen genom att standardformuläret används på berört språk. Eventuella kostnader för nödvändig översättning utöver
- texten i det flerspråkiga standardformuläret ska fördelas i enlighet med vad som föreskrivs i ursprungsmedlemsstatens lagstiftning.
- (24) Om ett intyg innehåller fritext bör den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten avgöra om översättning eller translitterering behövs. Detta bör dock inte utesluta att den skyddade personen eller den utfärdande myndigheten i ursprungsmedlemsstaten på eget initiativ tillhandahåller en översättning eller translitterering.
- (25) För att säkerställa möjligheten för den person som är orsak till fara att tillvarata sina rättigheter, i de fall då skyddsåtgärden meddelats i partens uteråd eller i ett förfarande där personen inte underrättas på förhand ("ex parte-förfarande"), bör det endast vara möjligt att utfärda intyget om den personen har haft möjlighet att föra talan mot skyddsåtgärden. För att undvika att åtgärderna kringgås och med beaktande av den brådskande natur som vanligen kännetecknar fall som kräver skyddsåtgärder, bör det emellertid inte fordras att tidsperioden för att föra talan har löpt ut innan ett intyg kan utfärdas. Intyget bör utfärdas så fort som skyddsåtgärden blivit verkställbar i ursprungsmedlemsstaten.
- (26) Med beaktande av målen beträffande enkelhet och skyndsamtighet föreskrivs i denna förordning enkla och snabba metoder som ska användas i syfte att underrätta den person som är orsak till fara om etapperna i förfarandet. Dessa specifika metoder för underrättelse bör inte gälla annat än vid tillämpning av denna förordning med hänsyn till att dess innehåll är av särskild karaktär, bör inte tjäna som prejudikat för andra instrument på privaträttsens område och bör inte inverka på en medlemsstats eventuella skyldigheter i fråga om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civilrättslig natur till följd av ett bilateralt eller multilateralt avtal som ingåtts mellan den medlemsstaten och ett tredjeland.
- (27) När den person som är orsak till fara underrättas om intyget, och vid justering av sakuppgifter avseende en skyddsåtgärd i den anmodade medlemsstaten, bör vederbörlig hänsyn tas till den skyddade personens intresse av att inte få sina kontaktuppgifter eller information om var han eller hon befinner sig röjda. Sådana uppgifter bör inte röjas för den person som är orsak till fara såvida inte sådant röjande är nödvändigt för att skyddsåtgärden ska kunna efterlevas eller verkställas.
- (28) Utfärdandet av intyget bör inte kunna överklagas.

- (29) Intyget bör rättas när det på grund av ett uppenbart fel eller en uppenbar oriktighet (t.ex. ett skrivfel eller ett fel vid transkription eller avskrift) inte korrekt återger skyddsåtgärden, eller bör återkallas när det är uppenbart att det beviljades felaktigt, t.ex. när det användes för en åtgärd som inte omfattas av denna förordning eller när det har utfärdats i strid med kraven för utfärdande.
- (30) Den utfärdande myndigheten i ursprungsmedlemsstaten bör, på begäran, hjälpa den skyddade personen att få information om inför vilka myndigheter i den anmodade medlemsstaten skyddsåtgärden ska återopas eller verkställigheten sökas.
- (31) För att rättskipningen ska fungera väl bör man undvika att inbördes oförenliga avgöranden fattas i olika medlemsstater. Därför bör det i denna förordning föreskrivas en grund för att vägra erkännande eller verkställighet av skyddsåtgärden när skyddsåtgärden är oförenlig med en dom som har meddelats eller erkänts i den anmodade medlemsstaten.
- (32) Under exceptionella omständigheter kan det vara motiverat att domstolarna i den anmodade medlemsstaten har möjlighet att vägra erkänna eller verkställa en skyddsåtgärd om tillämpningen av skyddsåtgärden skulle vara uppenbart oförenlig med grunderna för den medlemsstatens rättsordning. Domstolarna bör dock inte ha möjlighet att tillämpa detta undantag med hänvisning till grunderna för rättsordningen i syfte att vägra erkänna eller verkställa en skyddsåtgärd om det skulle vara oförenligt med de rättigheter som föreskrivs i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artikel 21.
- (33) Om skyddsåtgärden skjuts upp eller upphävs, eller om intyget återkallas i ursprungsmedlemsstaten, bör de behöriga myndigheterna i den anmodade medlemsstaten, när det relevanta intyget lämnas in, skjuta upp eller upphäva verkan av erkännandet och i tillämpliga fall verkställigheten av skyddsåtgärden
- (34) En skyddad person bör ha faktisk möjlighet till rättslig prövning i andra medlemsstater. För att säkerställa sådan faktisk möjlighet i förfaranden som omfattas av denna förordning ska rättshjälp tillhandahållas i enlighet med rådets direktiv 2003/8/EG av den 27 januari 2003 om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister ⁽¹⁾.
- (35) För att underlätta tillämpningen av denna förordning bör medlemsstaterna åläggas att inom ramen för det europeiska rättsliga nätverk på privaträttens område som inrättades genom rådets beslut 2001/470/EG ⁽²⁾ lämna vissa upplysningar om sina nationella regler och förfaranden rörande civilrättsliga skyddsåtgärder. Den information som medlemsstaterna lämnar bör göras tillgänglig genom den europeiska e-juridikportalen.
- (36) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter med avseende på fastställande och senare ändringar av de formulär som avses i denna förordning. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter ⁽³⁾.
- (37) Granskningsförfarandet bör användas vid antagandet av genomförandeakter om fastställande och senare ändringar av de formulär som avses i denna förordning.
- (38) Denna förordning står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Förordningen strävar efter att garantera rätten till försvar och en opartisk domstol enligt artiklarna 47 och 48 i denna. Denna förordning bör tillämpas i enlighet med dessa rättigheter och principer.
- (39) Eftersom målet för denna förordning, nämligen att fastställa regler för en enkel och snabb mekanism för erkännande av skyddsåtgärder som har meddelats i en medlemsstat i civilrättsliga frågor, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och därför bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (40) I enlighet med artikel 3 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, som är fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, har dessa medlemsstater meddelat att de önskar delta i antagandet och tillämpningen av denna förordning.

⁽¹⁾ EGT L 26, 31.1.2003, s. 41.

⁽²⁾ EGT L 174, 27.6.2001, s. 25.

⁽³⁾ EUT L 55, 28.2.2011, s. 13.

- (41) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark.
- (42) Europeiska datatillsynsmannen avgav ett yttrande den 17 oktober 2011 ⁽¹⁾ baserat på artikel 41.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter ⁽²⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

SYFTE, TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Syfte

Denna förordning fastställer regler för en enkel och snabb mekanism för erkännande av skyddsåtgärder som har meddelats i en medlemsstat i civilrättsliga frågor.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Denna förordning ska gälla skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor som meddelats av en utfärdande myndighet i den mening som avses i artikel 3.4.
2. Denna förordning ska gälla gränsöverskridande fall. Med avseende på tillämpningen av denna förordning ska ett fall anses vara gränsöverskridande när erkännande av en skyddsåtgärd som meddelats i en medlemsstat begärs i en annan medlemsstat.
3. Denna förordning ska inte tillämpas på skyddsåtgärder som omfattas av förordning (EG) nr 2201/2003.

Artikel 3

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *skyddsåtgärd*: ett beslut, oavsett beteckning, som har meddelats av den utfärdande myndigheten i ursprungsmedlemsstaten i enlighet med dess nationella lagstiftning och som åläg-

ger en person som är orsak till fara en eller flera av följande skyldigheter i avsikt att skydda en annan person när den senare personens fysiska eller psykiska integritet kan vara utsatt för fara:

- a) Förbud mot eller föreskrift avseende beträdande av den plats där den skyddade personen bor, arbetar, regelbundet besöker eller vistas.
 - b) Förbud mot eller föreskrift avseende alla typer av kontakter med den skyddade personen, inklusive per telefon, elektronisk eller vanlig post, fax eller på något annat sätt.
 - c) Förbud mot eller föreskrift avseende att komma den skyddade personen närmare än ett visst fastställt avstånd.
2. *skyddad person*: den fysiska person som är föremål för det skydd som ges enligt en skyddsåtgärd.
 3. *person som är orsak till fara*: den fysiska person som ålagts en eller flera av de skyldigheter som avses i led 1.
 4. *utfärdande myndighet*: varje rättslig myndighet, eller varje annan myndighet som i en medlemsstat getts behörighet i frågor som omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning, under förutsättning att en sådan annan myndighet erbjuder parterna garantier i fråga om opartiskhet och att dess beslut avseende skyddsåtgärder kan, i enlighet med lagen i medlemsstaten där den är verksam, bli föremål för överprövning av en rättslig myndighet och att de har liknande giltighet och verkan som ett beslut av en rättslig myndighet i samma fråga.
 5. *ursprungsmedlemsstat*: den medlemsstat där skyddsåtgärden har meddelats.
 6. *anmodad medlemsstat*: den medlemsstat där erkännande och, i tillämpliga fall, verkställighet av skyddsåtgärden begärs.

KAPITEL II

ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET AV SKYDDSÅTGÄRDER

Artikel 4

Erkännande och verkställighet

1. En skyddsåtgärd som en medlemsstat meddelat ska erkännas i övriga medlemsstater utan att något särskilt förfarande behöver användas och ska vara verkställbar utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring.

⁽¹⁾ EUT C 35, 9.2.2012, s. 10.

⁽²⁾ EGT L 8, 12.1.2001, s. 1.

2. En skyddad person som i den anmodade medlemsstaten vill åberopa en skyddsåtgärd som ursprungsmedlemsstaten meddelat ska tillhandahålla den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten

- a) en kopia av skyddsåtgärden som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att fastställa dess äkthet,
- b) det intyg som utfärdats i ursprungsmedlemsstaten enligt artikel 5, och
- c) vid behov, en translitterering och/eller en översättning av intyget enligt artikel 16.

3. Intygets rättsverkningar ska inte gå utöver vad som följer av skyddsåtgärdens verkställbarhet.

4. Oavsett om skyddsåtgärden har en längre varaktighet ska verkan av ett erkännande enligt punkt 1 begränsas till en period på tolv månader, från och med utfärdandet av intyget.

5. Förfarandet för verkställighet av skyddsåtgärder ska regleras av den anmodade medlemsstatens lagstiftning.

Artikel 5

Intyg

1. Den utfärdande myndigheten i ursprungsmedlemsstaten ska på begäran av den skyddade personen utfärda intyget genom att använda det flerspråkiga standardformulär som upprättats i enlighet med artikel 19 och som innehåller den information som föreskrivs i artikel 7.

2. Utfärdandet av intyget ska inte kunna överklagas.

3. På begäran av den skyddade personen ska den utfärdande myndigheten i ursprungsmedlemsstaten förse den skyddade personen med en translitterering och/eller översättning av intyget med hjälp av det flerspråkiga standardformulär som upprättats i enlighet med artikel 19.

Artikel 6

Villkor för utfärdande av intyget

1. Intyget får endast utfärdas om den person som är orsak till fara har underrättats om skyddsåtgärden i enlighet med ursprungsmedlemsstatens lagstiftning.

2. Om en skyddsåtgärd har meddelats i en parts utvevar, får ett intyg utfärdas endast om den person som är orsak till fara har delgivits stämningensökan eller motsvarande handling eller, om tillämpligt, på annat sätt har informerats i enlighet med ursprungsmedlemsstatens lagstiftning om att förfarandet inletts i tillräckligt god tid och på lämpligt sätt för att vederbörande ska kunna förbereda sin talan.

3. Om en skyddsåtgärd meddelats i ett förfarande som inte föreskriver att den person som är orsak till fara ska underrättas på förhand om förfarandet ("ex parte-förfarande") får intyget endast utfärdas om den personen hade rätt att överklaga skyddsåtgärden enligt ursprungsmedlemsstatens lagstiftning.

Artikel 7

Intygets innehåll

Intyget ska innehålla följande uppgifter:

- a) Den utfärdande myndighetens namn och adress samt kontaktuppgifter.
- b) Ärendenummer.
- c) Datum för utfärdande av intyget.
- d) Uppgifter om den skyddade personen: namn, födelsedatum och födelseort, om denna uppgift är tillgänglig, och den adress som ska användas för underrättelse, som ska föregås av en väl synlig varning att den adressen kan komma att röjas för den person som är orsak till fara.
- e) Uppgifter om den person som är orsak till fara; namn, födelsedatum och födelseort, om denna uppgift är tillgänglig, och den adress som ska användas för underrättelse.
- f) Alla nödvändiga uppgifter för verkställigheten av skyddsåtgärden, inklusive, i tillämpliga fall, typen av åtgärd och den skyldighet som genom denna åläggs den person som är orsak till fara samt angivande av funktionen för den plats och/eller det avgränsade område som denna person åläggs förbud att närma sig eller beträda.
- g) Skyddsåtgärdens varaktighet.

h) Varaktigheten för erkännandets verkan enligt artikel 4.4.

- i) En förklaring om att de krav som föreskrivs i artikel 6 har uppfyllts.
- j) Information om de rättigheterna som tillerkänns enligt artiklarna 9 och 13.
- k) I hänvisningssyfte, den fullständiga titeln på denna förordning.

Artikel 8

Underrättelse om intyget till den person som är orsak till fara

1. Den utfärdande myndigheten i ursprungsmedlemsstaten ska underrätta den person som är orsak till fara om intyget, och om den omständigheten att utfärdandet av intyget resulterar i erkännande och, i tillämpliga fall, verkställighet av skyddsåtgärden i samtliga medlemsstater enligt artikel 4.

2. Om den person som är orsak till fara bor i ursprungsmedlemsstaten ska underrättelsen ske i enlighet med den medlemsstatens lag. Om den person som är orsak till fara bor i en annan medlemsstat än ursprungsmedlemsstaten eller i ett tredjeland, ska underrättelsen ske genom rekommenderat brev med mottagningsbevis eller motsvarande.

Situationer där adressen till den person som är orsak till fara är okänd eller där denna person vägrar att motta underrättelsen ska regleras av ursprungsmedlemsstatens lag.

3. Var den skyddade personen befinner sig eller andra kontaktuppgifter för denna person ska inte röjas för den person som är orsak till fara såvida inte röjandet är nödvändigt för efterlevnaden eller verkställigheten av skyddsåtgärden.

Artikel 9

Rättelse eller återkallelse av intyget

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 5.2 och på begäran av den skyddade personen eller den person som är orsak till fara till den utfärdande myndigheten i ursprungsmedlemsstaten eller på den myndighetens eget initiativ ska intyget

- a) rättas när det på grund av ett skrivfel föreligger en brist på överensstämmelse mellan skyddsåtgärden och intyget, eller

- b) återkallas, när det är uppenbart att intyget beviljades felaktigt med beaktande av de krav som föreskrivs i artikel 6 och tillämpningsområdet för denna förordning.

2. Förfarandet, inbegripet ett eventuellt överklagande, när det gäller rättelse eller återkallelse av intyget ska regleras av ursprungsmedlemsstatens lagstiftning.

Artikel 10

Stöd till den skyddade personen

På begäran av den skyddade personen ska den utfärdande myndigheten i ursprungsmedlemsstaten bistå den personen med att få information som gjorts tillgänglig i enlighet med artiklarna 17 och 18 om inför vilka myndigheter i den anmodade medlemsstaten skyddsåtgärden ska åberopas eller verkställighet begäras.

Artikel 11

Justering av skyddsåtgärden

1. Den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten ska, i den utsträckning det är nödvändigt, justera sakuppgifterna avseende skyddsåtgärden för att skyddsåtgärden ska kunna få effekt i denna medlemsstat.

2. Förfarandet för justering av skyddsåtgärden ska regleras av den anmodade medlemsstatens lagstiftning.

3. Den person som är orsak till fara ska underrättas om justeringen av skyddsåtgärden.

4. Om den person som är orsak till fara bor i den anmodade medlemsstaten, ska underrättelsen ske i enlighet med den medlemsstatens lagstiftning. Om den person som är orsak till fara bor i en annan medlemsstat än den anmodade medlemsstaten eller i ett tredjeland, ska underrättelsen ske genom rekommenderat brev med mottagningsbevis eller motsvarande.

Situationer där adressen till den person som är orsak till fara är okänd eller där denna person vägrar att motta underrättelsen ska regleras av den anmodade medlemsstatens lagstiftning.

5. Den skyddade personen eller den person som är orsak till fara får överklaga justeringen av skyddsåtgärden. Förfarandet för överklagande ska regleras av den anmodade medlemsstatens lagstiftning. Ett överklagande ska emellertid inte ha någon suspensiv verkan.

Artikel 12

Ingen omprövning i sak

En skyddsåtgärd som har meddelats i ursprungsmedlemsstaten får aldrig omprövas i sak i den anmodade medlemsstaten.

Artikel 13

Vägran av erkännande eller verkställighet

1. Erkännande och, i tillämpliga fall, verkställighet av skyddsåtgärden ska vägras, efter ansökan från den person som är orsak till fara, i den mån ett sådant erkännande

- a) uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen i den anmodade medlemsstaten, eller
- b) är oförenligt med en dom som har meddelats eller erkänts i den anmodade medlemsstaten.

2. Ansökan om att erkännandet eller verkställigheten ska vägras ska göras vid den domstol i den anmodade medlemsstaten som den medlemsstaten anmält till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 a iv.

3. Erkännandet av skyddsåtgärden får inte vägras på grund av att den anmodade medlemsstatens lagstiftning inte tillåter en sådan åtgärd på grundval av samma omständigheter.

Artikel 14

Uppskjutande eller upphävande av erkännande eller verkställighet

1. Om skyddsåtgärden skjuts upp eller upphävs i ursprungsmedlemsstaten eller dess verkställbarhet skjuts upp eller begränsas eller om intyget återkallas i enlighet med artikel 9.1 b, ska den utfärdande myndigheten i ursprungsmedlemsstaten på begäran av den skyddade personen eller den person som orsakar fara utfärda ett intyg som anger detta uppskjutande, denna begränsning eller detta upphävande genom att använda det flerspråkiga standardformulär som upprättats i enlighet med artikel 19.

2. Efter det att den skyddade personen eller den person som orsakar fara har lämnat in intyget utfärdat i enlighet med punkt 1, ska den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten skjuta upp eller upphäva verkan av erkännandet och i tillämpliga fall verkställigheten av skyddsåtgärden.

KAPITEL III

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 15

Legalisering och andra liknande formaliteter

Ingen legalisering eller annat liknande förfarande får krävas med avseende på handlingar som utfärdats i en medlemsstat inom ramen för denna förordning.

Artikel 16

Translitterering eller översättning

1. Alla translittereringar eller översättningar som krävs enligt denna förordning ska vara till det officiella språket, eller ett av de officiella språken, i den anmodade medlemsstaten, eller till något annat officiellt språk vid unionens institutioner som den medlemsstaten har angett att den kan godta.

2. Med förbehåll för vad som föreskrivs i artikel 5.3 ska översättningar enligt denna förordning göras av en person som är behörig att göra översättningar i någon av medlemsstaterna.

Artikel 17

Information som görs tillgänglig för allmänheten

Medlemsstaterna ska inom ramen för det europeiska rättsliga nätverk på privaträttens område som inrättades genom beslut 2001/470/EG, och i syfte att göra informationen tillgänglig för allmänheten, tillhandahålla en beskrivning av de nationella regler och förfaranden som rör skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor, inklusive vilken typ av myndigheter som är behöriga på de områden som omfattas av denna förordning.

Medlemsstaterna ska löpande uppdatera den informationen.

Artikel 18

Överföring av information från medlemsstaterna

1. Senast den 11 juli 2014 ska medlemsstaterna överlämna följande information till kommissionen:

- a) Vilken typ av myndigheter som är behöriga på de områden som omfattas av denna förordning och, i förekommande fall, ange
 - i) vilka myndigheter som är behöriga att meddela skyddsåtgärder och utfärda intyg i enlighet med artikel 5,
 - ii) de myndigheter inför vilka en skyddsåtgärd som meddelats i en annan medlemsstat ska åberopas och/eller som är behöriga att verkställa en sådan åtgärd,

- iii) vilka myndigheter som är behöriga att justera skyddsåtgärder i enlighet med artikel 11.1,
- iv) till vilka domstolar en ansökan om att vägra erkännande och, i förekommande fall, verkställighet ska lämnas in i enlighet med artikel 13.

b) Vilket eller vilka språk som godtas för de översättningar som avses i artikel 16.1.

2. Kommissionen ska göra den information som avses i punkt 1 tillgänglig för allmänheten på lämpligt sätt, särskilt via webbplatsen för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område.

Artikel 19

Fastställande och senare ändringar av formulären

Kommissionen ska anta genomförandeakter om fastställande och senare ändringar av de formulär som avses i artiklarna 5 och 14. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 20.

Artikel 20

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Strasbourg den 12 juni 2013.

På Europaparlaments vägnar

M. SCHULZ

Ordförande

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 21

Översyn

Senast den 11 januari 2020 ska kommissionen lägga fram en rapport om tillämpningen av förordningen för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Rapporten ska vid behov åtföljas av förslag till ändringar.

Artikel 22

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 11 januari 2015.

Denna förordning ska gälla för skyddsåtgärder som meddelats den 11 januari 2015 eller senare, oberoende av när förfarandet har inletts.

På rådets vägnar

L. CREIGHTON

Ordförande

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEFÖRORDNING (EU) nr 939/2014**av den 2 september 2014****om fastställande av de intyg som avses i artiklarna 5 och 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor**

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor ⁽¹⁾, särskilt artikel 19, och

av följande skäl:

- (1) För att sörja för en korrekt tillämpning av förordning (EU) nr 606/2013 bör två intyg fastställas.
- (2) Förenade kungariket och Irland är bundna av förordning (EU) nr 606/2013 och är följaktligen bundna av denna förordning.
- (3) Danmark är inte bundet av förordning (EU) nr 606/2013 och inte heller av denna förordning.
- (4) De åtgärder som föreskrivs i denna förordning är förenliga med yttrandet från den kommitté för ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor som inrättades genom förordning (EG) nr 606/2013.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Det formulär som ska användas för tillämpningen av det intyg som avses i artikel 5 i förordning (EU) nr 606/2013 ska vara det som anges i bilaga I som formulär I.
2. Det formulär som ska användas för tillämpningen av det intyg som avses i artikel 14 i förordning (EU) nr 606/2013 ska vara det som anges i bilaga II som formulär II.

Artikel 2

Denna förordning träder i kraft den 11 januari 2015.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den 2 september 2014.

På kommissionens vägnar

José Manuel BARROSO

Ordförande

⁽¹⁾ EUT L 181, 29.6.2013, s. 4.

BILAGA I

FORMULÄR I

Intyg som utfärdas i enlighet med artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor ⁽¹⁾

1. Datum för meddelande av skyddsåtgärden (dd/mm/åååå):

2. Datum då skyddsåtgärden blev verkställbar om ej samma som ovan [frivilligt] (dd/mm/åååå):

3. Referensnummer för skyddsåtgärden [frivilligt]:

4. Myndighet som meddelat skyddsåtgärden, om ej densamma som utfärdar intyget [frivilligt]
 - 4.1. Officiellt namn:
 - 4.2. Fullständig adress
 - 4.2.1. Gatuadress/postbox:
 - 4.2.2. Ort:
 - 4.2.3. Postnummer:
 - 4.2.4. Medlemsstat
 AT BE BG CY CZ DE EE EL ES FI
 FR HR HU IE IT LT LU LV MT NL
 PL PT RO SE SI SK UK
 Annan:
 - 4.3. Tfn
 - 4.4. Fax [frivilligt]:
 - 4.5. E-post: [frivilligt]:
 - 4.6. Kontaktperson [frivilligt]
 - 4.6.1. För- och efternamn:

5. Datum för utfärdande av intyget (dd/mm/åååå):

⁽¹⁾ Ytterligare information om nationella skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor i EU:s medlemsstater som tillhandahålls av medlemsstaterna inom ramen för det europeiska rättsliga nätverket finns på e-juridikportalen.

6. Intygets referensnummer:**7. Myndighet som utfärdar intyget**

7.1. Officiellt namn:

7.2. Fullständig adress

7.2.1. Gatuadress/postbox:

7.2.2. Ort:

7.2.3. Postnummer:

7.2.4. Medlemsstat

- AT BE BG CY CZ DE EE EL ES FI
 FR HR HU IE IT LT LU LV MT NL
 PL PT RO SE SI SK UK
 Annan:

7.3. Tfn

7.4. Fax [frivilligt]:

7.5. E-post: [frivilligt]:

7.6. Kontaktperson [frivilligt]

7.6.1. För- och efternamn:

7.6.2. Tfn [frivilligt]:

7.6.3. Fax [frivilligt]:

7.6.4. E-post: [frivilligt]:

7.6.5. Ange det eller de språk som kan användas för eventuell kontakt med den utfärdande myndigheten, utöver de officiella språk som krävs för transkription eller översättning av intyget [frivilligt]

- BG ES CS DE ET EL EN FR GA HR
 IT LV LT HU MT NL PL PT RO SK
 SL FI SV
 Annat:

8. Uppgifter om den skyddade personen:

8.1. För- och efternamn:

8.2. Födelsedatum (d/mm/åååå):

8.3. Födelseort [frivilligt]:

8.4. Identitetsnummer [frivilligt]:

8.5. Postadress för underrättelse till den skyddade personen. **Observera att denna adress kan komma att röjas för den person som är orsak till fara.**

8.5.1. Gatuadress/postbox:

8.5.2. Ort:

8.5.3. Postnummer:

8.5.4. Land

- AT BE BG CY CZ DE EE EL ES FI
 FR HR HU IE IT LT LU LV MT NL
 PL PT RO SE SI SK UK
 Annat:

8.5.5. E-post: [frivilligt]:

9. Uppgifter om den person som är orsak till fara

9.1. För- och efternamn:

9.2. Födelsedatum (d/mm/åååå) [frivilligt]:

9.3. Födelseort [frivilligt]:

9.4. Identitetsnummer [frivilligt]:

9.5. Postadress för underrättelse

9.5.1. Gatuadress/postbox:

9.5.2. Ort:

9.5.3. Postnummer:

9.5.4. Land

- AT BE BG CY CZ DE EE EL ES FI
 FR HR HU IE IT LT LU LV MT NL
 PL PT RO SE SI SK UK
 Annat:

9.5.5. E-post: [frivilligt]:

10. Specifikation av den skyddsåtgärd som intyget gäller

10.1. Vilka av följande skyldigheter har genom skyddsåtgärden ålagts den person som är orsak till fara? (Skyddsåtgärden kan omfatta flera typer av skyldigheter.)

10.1.1.

Ett förbud mot eller en föreskrift avseende beträdande av de(n) plats(er) där den skyddade personen bor, arbetar, regelbundet besöker eller vistas10.1.1.1. Ange **adressen** till den plats som förbudet eller föreskriften avser, om en specifik adress finns tillgänglig [frivilligt]

10.1.1.1.1. Fullständig adress

10.1.1.1.1.1. Gatuadress/postbox:

10.1.1.1.1.2. Ort:

10.1.1.1.1.3. Postnummer:

10.1.1.1.1.4. Medlemsstat

- AT BE BG CY CZ DE EE EL ES FI
 HR HU IE IT LT LU LV MT NL PL
 PT RO SE SI SK UK
 Annan:

10.1.1.2. Ange den berörda platsens **funktion** eller omfattningen av det område som skyddsåtgärden täcker10.1.1.2.1. den skyddade personens bostad10.1.1.2.2. den skyddade personens arbetsplats10.1.1.2.3. en plats som den skyddade personen regelbundet besöker eller vistas påSpecificera **typen av plats**:10.1.1.2.3.1. skola eller utbildningsanstalt10.1.1.2.3.2. släktingars eller vänners bostad10.1.1.2.3.3. gudstjänstlokal10.1.1.2.3.4. sjukhus eller sjukvårdsinrättning10.1.1.2.3.5. annan:10.1.1.3. Ange om den skyldighet som genom skyddsåtgärden åläggs den person som är orsak till fara avser **ett avgränsat område**10.1.1.3.1. Nej, skyddsåtgärden avser bara den specifika adress som anges10.1.1.3.2. Ja, skyddsåtgärden avser en ungefärlig radie från den specifika adressen på (i meter):

- 10.1.1.4 Om skyddsåtgärden endast innehåller en **föreskrift om tillträde till den plats som anges ovan**, specificera innehållet i denna föreskrift:

En annan ort kan läggas till genom att ange uppgifterna på ett separat blad som bifogas till detta formulär

- 10.1.2. **Ett förbud mot eller en föreskrift avseende alla slag av kontakt med den skyddade personen, inklusive per telefon, e-post, vanlig post, fax eller på något annat sätt**

- 10.1.2.1. Ange om skyddsåtgärden innehåller en **föreskrift** avseende kontakt, enligt vilken den person som orsakar fara får kontakta den skyddade personen

- 10.1.2.1.1. Nej, skyddsåtgärden innehåller ett **övergripande förbud** som omfattar alla former av kontakt

- 10.1.2.1.2. Ja, skyddsåtgärden medger **vissa former av kontakt** (fler än en ruta kan kryssas för)

- 10.1.2.1.2.1. Vilken **form**?

- telefon
 post
 fax
 e-post och annan elektronisk kommunikation
 via en annan person
 annan:

- Ja, skyddsåtgärden medger **kontakt under vissa omständigheter**

- 10.1.2.1.2.2. Ange dessa omständigheter:

- 10.1.2.1.2.2.1. Praktiska arrangemang för utövande av umgängesrätt med barn till den skyddade personen

- 10.1.2.1.2.2.2. Arrangemang rörande underhållsbidrag till den skyddade personen eller barn till denna

- 10.1.2.1.2.2.3. Andra:

- 10.1.3. **Ett förbud mot eller en föreskrift avseende att komma den skyddade personen närmare än ett visst fastställt avstånd.**

- 10.1.3.1. Ange **på vilket avstånd** den person som är orsak till fara måste hålla sig från den skyddade personen (i meter):

- 10.1.3.2. Om skyddsåtgärden endast innehåller **en föreskrift om att närma sig den skyddade personen**, ange innehållet i denna föreskrift:

10.2. Övriga kommentarer rörande uppgifterna ovan [frivilligt]:**11. Skyddsåtgärdens varaktighet**

Ange **varaktigheten av de skyldigheter** som ålagts den person som är orsak till fara, i fråga om följande:

11.1. Ett förbud mot eller en föreskrift avseende beträdande av den plats där den skyddade personen bor, arbetar, regelbundet är på besök eller vistas

— År

— Månad(er):

— Dagar:

— Annan varaktighet:

Om andra platser har lagts till under punkt 10.1.1, ska skyddsåtgärdernas varaktighet för varje plats anges på ett separat blad som bifogas till detta formulär

11.2. Ett förbud mot eller en föreskrift avseende all sorts kontakt med den skyddade personen, inklusive per telefon, e-post, vanlig post, fax eller på något annat sätt.

— År

— Månad(er):

— Dagar:

— Annan varaktighet:

11.3. Ett förbud mot eller en föreskrift avseende att komma den skyddade personen närmare än ett visst fastställt avstånd.

— År

— Månad(er):

— Dagar:

— Annan varaktighet:

12. Varaktigheten för verkan av erkännandet ⁽²⁾

Ange det datum då verkan av erkännandet upphör att gälla på grundval av den metod som anges i artikel 4.4 (tolv månader från och med dagen för utfärdande av intyget [se fält 5], men inte längre än den ursprungliga skyddsåtgärdens varaktighet [se fält 11]) (dd/mm/åååå):

13. Information om kraven för att utfärda det intyg som föreskrivs i artikel 6 i förordning (EU) nr 606/2013

Observera att 13.1 och 13.2 inte kan kryssas för samtidigt

13.1. Skyddsåtgärden meddelades i partens utelåda**13.1.1. Ange om stämningsansökan eller motsvarande handling delgivits den person som är orsak till fara eller om han eller hon på annat sätt underrättats om att förfarandet inletts, i tillräckligt god tid och på lämpligt sätt för att vederbörande ska kunna förbereda sin talan**

⁽²⁾ Vid förlängning av en första åtgärd med begränsad varaktighet måste ett nytt intyg utfärdas.

- 13.1.1.1. Ja
- 13.1.1.2. Nej (observera att intyget inte kan utfärdas)
- 13.2. Skyddsåtgärden har meddelats enligt ett förfarande där den person som är orsak till fara inte underrättas på förhand ("**ex parte-förfarande**")
- 13.2.1. Ange om den person som är orsak till fara har haft rätt att överklaga skyddsåtgärden
- 13.2.1.1. Ja
- 13.2.1.2. Nej (observera att intyget inte kan utfärdas)
- 13.3. **Den person som är orsak till fara har underrättats** om skyddsåtgärden
- 13.3.1. Ja
- 13.3.2. Nej (observera att intyget inte kan utfärdas)

14. Upplysningar om de rättigheter som medges enligt artiklarna 9 och 13 i förordning (EU) nr 606/2013

- 14.1. Observera att enligt artikel 9 i förordningen har den skyddade personen eller den person som är orsak till fara rätt att be den utfärdande myndigheten i ursprungsmedlemsstaten om en rättelse av intyget (när det på grund av ett skrivfel föreligger en brist på överensstämmelse mellan skyddsåtgärden och intyget) eller om återkallande av intyget (när det är uppenbart att intyget beviljades felaktigt med beaktande av de krav som föreskrivs i artikel 6 och tillämpningsområdet för denna förordning.

En sådan rättelse och/eller ett sådant återkallande kan också beslutas av samma skäl på eget initiativ av den utfärdande myndigheten i ursprungsmedlemsstaten.

- 14.2. Observera att den person som är orsak till fara kan utöva den rätt som medges enligt artikel 13 i förordningen: **rätten att vägra erkännande eller verkställighet av skyddsåtgärden** i fall då erkännandet eller verkställigheten a) uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen i den anmodade medlemsstaten, eller b) är oförenligt med en dom som har meddelats eller erkänts i den anmodade medlemsstaten. Den anmodade medlemsstatens lagstiftning gäller. Vägran får inte grunda sig på att den anmodade medlemsstatens lagstiftning inte tillåter en sådan åtgärd på grundval av samma omständigheter.

15. Övrigt

- 15.1. Ange om den skyddade personen har erhållit **rättshjälp** i den utfärdande medlemsstaten i enlighet med rådets direktiv 2003/8/EG av den 27 januari 2003 om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister [frivilligt].
- 15.1.1. Ja
- 15.1.2. Nej

Utfärdat i:

För att erkännas ska intyget åtföljas av en kopia av skyddsåtgärden som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att fastställa dess äkthet (artikel 4.2 a).

Skriv ut formuläret på det eller de officiella språk som den anmodade medlemsstaten har angett att den kan godta, och stämpla eller bestyrk det på annat sätt.

BILAGA II

FORMULÄR II

Intyg som utfärdas i enlighet med artikel 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor

1. **Datum för utfärdande av intyget (dd/mm/åååå):**

2. **Intygets referensnummer:**

3. **Sökande**
 - 3.1. Ange om sökanden är
 - 3.1.1. den skyddade personen
 - 3.1.2. den person som är orsak till faran
 - 3.2. För- och efternamn:
 - 3.3. Identitetsnummer [frivilligt]:
 - 3.4. Födelsedatum (dd/mm/åååå)
 - 3.5. Födelseort [frivilligt]:

4. **Myndighet som skjutit upp eller upphävt skyddsåtgärden, skjutit upp eller begränsat dess verkställbarhet eller återkallat intyget i enlighet med artikel 9.1. b i förordning (EU) nr 606/2013 (om det inte är samma myndighet som utfärdar detta intyg) [frivilligt]**
 - 4.1. Officiellt namn:
 - 4.2. Fullständig adress
 - 4.2.1. Gatuadress/postbox:
 - 4.2.2. Ort:
 - 4.2.3. Postnummer:
 - 4.2.4. Medlemsstat
 AT BE BG CY CZ DE EE EL ES FI
 FR HR HU IE IT LT LU LV MT NL
 PL PT RO SE SI SK UK
 Annan:
 - 4.3. Tfn
 - 4.4. Fax [frivilligt]:

4.5. E-post: [frivilligt]:

4.6. Kontaktperson [frivilligt]

4.6.1. För- och efternamn:

5. **Myndighet som utfärdat intyget**

5.1. Officiellt namn:

5.2. Fullständig adress

5.2.1. Gatuadress/postbox:

5.2.2. Ort:

5.2.3. Postnummer:

5.2.4. Medlemsstat

- AT BE BG CY CZ DE EE EL ES FI
 FR HR HU IE IT LT LU LV MT NL
 PL PT RO SE SI SK UK
 Annan:

5.3. Tfn

5.4. Fax

5.5. E-post: [frivilligt]:

5.6. Kontaktperson [frivilligt]

5.6.1. För- och efternamn:

5.6.2. Ange det eller de språk som kan användas för eventuell kontakt med den utfärdande myndigheten, utöver de officiella språk som krävs för transkription eller översättning av intyget [frivilligt]

- BG ES CS DE ET EL EN FR GA HR
 IT LV LT HU MT NL PL PT RO SK
 SL FI SV
 Annat:

6. **Information om beslut om uppskjutande, begränsning eller upphävande av det erkännande eller den verkställighet som anges i detta intyg**

6.1. Datum för beslutet (dd/mm/åååå)

6.2. Beslutets referensnummer:

- 6.3. Specifikation av typen av beslut om uppskjutande, begränsning eller återkallande av erkännande eller verkställighet (fler än en ruta får kryssas i och ytterligare information får lämnas i punkt 7):
- 6.3.1. Uppskjutande av skyddsåtgärden
- 6.3.2. Upphävande av skyddsåtgärden
- 6.3.3. Uppskjutande av skyddsåtgärdens verkställbarhet
- 6.3.4. Begränsning av skyddsåtgärdens verkställbarhet
- 6.3.5. Upphävande av intyget om det är uppenbart att det har beviljats felaktigt, med beaktande av de krav som fastställs i artikel 6 och tillämpningsområde för förordning (EU) nr 606/2013
- 6.3.5.1. Ange vilka av följande omständigheter som råder (fler än en ruta får kryssas för)
- 6.3.5.1.1 intyget har utfärdats för en skyddsåtgärd som inte omfattas av förordning (EU) nr 606/2013
- 6.3.5.1.2 den person som är orsak till fara har inte underrättats om skyddsåtgärden
- 6.3.5.1.3 skyddsåtgärden har meddelats enligt ett förfarande där den person som är orsak till fara inte underrättats på förhand ("ex parte-förfarande") och den person som är orsak till fara inte har haft möjlighet att överklaga skyddsåtgärden
- 6.3.5.1.4 skyddsåtgärden har meddelats i utevaro av den person som är orsak till fara, stämningsansökan eller motsvarande handling har inte delgetts den person som är orsak till fara eller han eller hon har inte på annat sätt informerats om att förfarandet inletts, i tillräckligt god tid och på lämpligt sätt för att vederbörande ska kunna förbereda sin talan
- 6.4 Om detta intyg gäller endast vissa skyddsåtgärder som ingår i intyget enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 606/2013 ska dessa anges nedan:

7. Övriga kommentarer rörande uppgifterna ovan (frivilligt):

Utfärdat i:

Detta intyg ska åtföljas av en kopia av det intyg som föreskrivs i artikel 5 förordning (EU) nr 606/2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor.

Skriv ut formuläret på det eller de officiella språk som den anmodade medlemsstaten har angett att den kan godta, och stämpla eller bestyrk det på annat sätt.

Sammanfattning av promemorian EU-förordning om civilrättsliga skyddsåtgärder (Ds 2014:35)

I promemorian lämnas förslag till kompletterande bestämmelser till Europaparlamentets och rådets förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor. Förordningen är direkt tillämplig i alla EU:s medlemsstater från den 11 januari 2015. För sin tillämpning i Sverige krävs vissa kompletterande bestämmelser.

Genom förordningen införs regler för att en kontaktförbudsliknande skyddsåtgärd som har meddelats i en medlemsstat ska erkännas och få effekt i en annan medlemsstat om den skyddsbehövande beger sig till den staten. Erkännandet ska inte kräva något särskilt förfarande i den anmodade staten.

I promemorian lämnas dels förslag till kompletterande bestämmelser i frågor som enligt förordningen ska regleras i nationell rätt, dels andra kompletterande bestämmelser som bedöms nödvändiga för att säkerställa en ändamålsenlig tillämpning. I promemorian görs bedömningen att inga svenska skyddsåtgärder omfattas av förordningens tillämpningsområde. Åklagare på den ort där skyddsåtgärden helt eller huvudsakligen ska gälla föreslås vara behörig myndighet. Den tingsrätt där behörig åklagare ska föra talan i brottmål i allmänhet föreslås vara behörig domstol vid ett överklagande av en åklagares beslut om justering av en skyddsåtgärd. Stockholms tingsrätt föreslås vara behörig domstol att pröva en ansökan om att ett erkännande av en skyddsåtgärd ska vägras. Vid rättens prövning föreslås att lagen (1996:242) om domstolsärenden ska tillämpas. Det föreslås att de nya bestämmelserna införs i en särskild lag och i en särskild förordning med kompletterande bestämmelser till förordningen.

Författningsförslagen föreslås träda i kraft den 11 januari 2015.

Efter remiss har yttranden över promemorian EU-förordning om civilrättsliga skyddsåtgärder (Ds 2014:3) lämnats av Riksdagens ombudsmän, Svea hovrätt, Stockholms tingsrätt, Malmö tingsrätt, Justitiekanslern, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Migrationsverket, Datainspektionen, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, Barnombudsmannen, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet, Sveriges advokatsamfund, Brottsofferjourenas Riksförbund och Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige.

Malmö tingsrätt har avstått från att avge yttrande. Föreningen Kvinnors Nätverk och Stiftelsen allmänna barnhuset har beretts tillfälle att yttra sig, men har inte hörts av.